

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

ธันวาคม ๒๕๖๑ - มกราคม ๒๕๖๒ : ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑๔๘

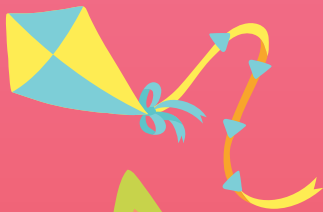
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
Office of the Education Council
www.onec.go.th

คำขวัญวันเด็ก ปี ๒๕๖๒

"เด็ก เยาวชน จิตอาสา ร่วมพัฒนาชาติ"

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี เปิดงานวันครู ครั้งที่ ๖๓

ชูคุณธรรมนำครูไทย สร้างเด็กไทยหัวใจซื่อตรง

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน พิธีงานวันครู ครั้งที่ ๖๓ พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ หอประชุมคุรุสภา ในหัวข้อ “คุณธรรมนำครูไทย สร้างเด็กไทยหัวใจซื่อตรง” โดยมี นายแพทย์ ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมด้วย พลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ และศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์ อุดม คชินทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดร.สุภัทรา จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา รวมทั้งผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าร่วมงานโดยพร้อมเพรียง ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรี ได้การะ “พลเอก เกษม ภาสวาสดี” ครูผู้สอนสมัยเป็นนักเรียน โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า หลังจากนั้นมอบรางวัลผู้มีคุณูปการต่อการศึกษาของชาติ ประจำปี ๒๕๖๒ ได้แก่ รางวัลคุรุสภา “ระดับดีเด่น” และรางวัล “ยอดครูผู้มีอุดมการณ์” และกล่าวโดยสรุปว่า ในวันที่ ๑๖ มกราคม เป็นวันครูของแผ่นดิน ครูถือเป็นพ่อแม่คนที่สองรองจากบิดามารดา สิ่งสำคัญ คือ ครูต้องอบรมศิษย์ให้มีคุณธรรม สร้างคนให้เป็นประโยชน์ของสังคม จึงมอบคำขวัญวันครู พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีใจความว่า “ครูดีศิษย์ดีมีพัฒนา ก้าวหน้า สูเทคโนโลยี”

อนึ่ง การจัดงานวันครูในครั้งนี้มีพิธีการแสดงผลงานของกระทรวงศึกษาธิการในรอบ ๔ ปี ในหัวข้อ “คุณธรรมนำครูไทย สานพลังเครือข่าย สร้างเด็กไทย ๔.๐” โดยช่วงเช้า นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และ ดร.สุภัทรา จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา รวมทั้งผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ร่วมพิธีทำบุญตักบาตร บริเวณสนามหญ้าหน้ากระทรวงศึกษาธิการ จากนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน พิธีบำเพ็ญกุศลอุทิศให้แก่ครูผู้วายชนม์และพิธีบูชาบูรพาจารย์ ในช่วงบ่าย มีปาฐกถาพิเศษ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ครั้งที่ ๒ เรื่อง “คุณธรรมนำครูไทย” โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย องคมนตรี เป็นองค์ปาฐก

สวัสดีปีใหม่ ๒๕๖๒ ค่ะท่านผู้อ่านทุกท่าน ปีใหม่นี้หลายท่านคงได้ผ่อนคลายไปกับบรรยากาศย้อนยุคไทย ๆ ในงานยิ่งใหญ่แห่งปี **“อุ่นไอรัก คลายความหนาว สายน้ำแห่งรัตนโกสินทร์”** ซึ่งเริ่มจัดตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ จนถึงวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ พระลานพระราชวังดุสิตและสนามเสือป่า การจัดงานในครั้งนี้ จัดขึ้นเป็นครั้งที่ ๒ โดยเน้นพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ ประวัติศาสตร์ และคุณค่าของสายน้ำ รวมทั้งมีกิจกรรมที่น่าสนใจต่าง ๆ เพื่อให้คนไทยภาคภูมิใจและร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของไทย ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ส่งผู้แทนเป็นจิตอาสาด้านมัคคุเทศก์นิทรรศการร่วมในงานอุ่นไอรักฯ ครั้งนี้ด้วย วารสารการศึกษาไทยฉบับนี้จึงไม่พลาดที่จะประมวลภาพบรรยากาศที่เรียกได้ว่างดงามตระการตามาให้ผู้อ่านทุกท่านได้ชมใน **“ประมวลภาพและเก็บตกปกหลัง”**

ในเดือนมกราคมนี้ มีวันสำคัญ ๒ วัน คือ “วันเด็ก” และ “วันครู” งานวันเด็กในปีนี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้มอบคำขวัญวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๖๒ ว่า **“เด็ก เยาวชน จิตอาสา ร่วมพัฒนาชาติ”** และในวันครูปีนี้ นายกรัฐมนตรี ได้มอบคำขวัญวันครูว่า **“ครูดี ศิษย์ดี มีพัฒนา ก้าวหน้าสู่เทคโนโลยี”** รวมถึงได้ร่วมงานวันครูครั้งที่ ๖๓ **“คุณธรรมนำครูไทย สร้างเด็กไทยหัวใจซื่อตรง”** ณ หอประชุมคุรุสภา ท่านผู้อ่านสามารถชมบรรยากาศในงานได้ที่ **“เก็บตกปกหน้า”** นอกจากนี้ ในช่วงวันครู กระทรวงศึกษาธิการจัดแสดงผลงานที่โดดเด่นในรอบ ๔ ปี รวมถึงจัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน ต้นแบบ ตัวอย่างต่าง ๆ โดยรอบบริเวณกระทรวงศึกษาธิการ การแสดงผลงานของกระทรวงศึกษาธิการครั้งนี้ ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา ได้ร่วมแสดงผลงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒ ณ หอประชุมคุรุสภา ท่านผู้อ่านสามารถติดตามรายละเอียดได้ใน **“รายงานพิเศษ ๑”** เรื่อง **“สกศ. แลกผลงานรอบ ๔ ปี ชูประเด็นประกันคุณภาพแนวใหม่ – เครดิตแบงก์ ปรับระบบการศึกษา ตอบโจทย์การศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑”**

วารสารการศึกษาไทยฉบับนี้ ยังได้รวบรวมประเด็นเนื้อหาที่น่าสนใจ มานำเสนอในบทความต่าง ๆ อาทิ **การพัฒนาเด็กปฐมวัย การพัฒนาสมรรถนะของเด็กไทย ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับใหม่ที่จะช่วยฝ่าวิกฤตการศึกษาไทย กระบวนการทำงานของสมอง (Executive Functions : EF) สู่ทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึง ทักษะดิจิทัลของพลเมืองดิจิทัล** ฯลฯ และปกหลังวารสารการศึกษาไทยฉบับนี้ได้นำเสนอสาระโดยสรุปของมาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่มาบอกเล่าให้ท่านผู้อ่านได้ทราบอีกด้วย เรียกได้ว่าเข้มข้นด้วยเนื้อหาที่น่าสนใจ เช่นเคย ติดตามอ่านได้ในฉบับนี้ค่ะ **ท่านผู้อ่านสามารถแนะนำติชมสื่อต่าง ๆ ของสำนักงานฯ ได้ตาม QR Code ของสำนักงานฯ ข้างล่างนี้ค่ะ** แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า สวัสดีค่ะ

บรรณาธิการ

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

www.onec.go.th

Office of the Education Council

ธันวาคม ๒๕๖๑ - มกราคม ๒๕๖๒ ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑๔๘

สารบัญ

๓ รายงานพิเศษ ๑

- สกศ. แลกผลงานรอบ ๔ ปี ชูประเด็น “ประกันคุณภาพแนวใหม่ – เครดิตแบงก์” ปรับระบบการศึกษา ตอบโจทย์การศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

สำนักสื่อสารองค์กร

๗ รายงานพิเศษ ๒

- ระดมความคิดเห็นทุกภาคส่วน ชี้แนวทางปรับปรุงโครงสร้างการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน

ฐิติวรดา หัวเพชร
สำนักสื่อสารองค์กร

๑๐ บทความ ๑

- สภาการศึกษากับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

กรกมล จึงสำราญ
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

๑๕ บทความ ๒

- สมรรถนะเด็กไทยและการพัฒนาสมรรถนะ

คณะทำงานจัดทำกรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ของคณะอนุกรรมการจัดการเรียนการสอน
ในคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา

๒๐ บทความ ๓

- ฝ่าวิกฤตการศึกษาไทย...สู่ร่างพระราชบัญญัติการศึกษฉบับใหม่

ณัฐิกา นิตยาพร
สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

๒๕ บทความ ๔

- EF ทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑

อโนทัย สุขเจริญไกล
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

๒๗ บทความ ๕

- การประชุมสมัยสามัญ ครั้งที่ ๕๙ ของสมาคมประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานานาชาติ

วิชชุลาวัลย์ พิทักษ์ผล
สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา
ดวงดาว ศิลอากรณ์
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
สิงหชาติ ไตรจิตต์
สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

๓๒ iT Cafe

- ทักษะดิจิทัลพลเมืองดิจิทัล

วิชชุลาวัลย์ พิทักษ์ผล
สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

๓๔ ประมวลภาพงาน “อุ่นไอรัก คลายความหนาว สายน้ำแห่งรัตนโกสินทร์”

คณะที่ปรึกษา

เลขาธิการสภาการศึกษา

ดร.สุภัทรา จำปาทอง

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์

ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา

นายเฉลิมชนม์ แน่นหนา

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร

ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการอิสระ

เพื่อการปฏิรูปการศึกษา

บรรณาธิการ

นางสาวสุวีณา เกษณะนศิลป์

ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร

นางสาวทัศนวัลย์ เนียมบุบผา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวณัฐพร จริยะปัญญา

นางฐิติวรดา หัวเพชร

กองบรรณาธิการ

นางสาวณัฐพร จริยะปัญญา

นางฐิติวรดา หัวเพชร

ถ่ายภาพ

นายสุภาชัย พันธุ์เดช

นายบุริชาติ ทิมพิทักษ์

วัตถุประสงค์การจัดทำ

๑. เพื่อรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละเดือน

๒. เพื่อนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ ต่อสาธารณชน

๓. เพื่อเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาศึกษากับบุคคล/หน่วยงานต่าง ๆ

ISSN : 1686 - 5073

สกก. แดงผลงานรอบ ๔ ปี ชูประเด็น “ประกันคุณภาพแนวใหม่ – เครดิตแบงก์” ปรับระบบการศึกษา ต่อยอดยกระดับการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

กระทรวงศึกษาธิการจัดแถลงผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ในรอบ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑) เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒ โดยมี ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา (สกก.) นายการุณ สกุลประดิษฐ์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดร.บุญรักษ์ ยอดเพชร เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดร.สุเทพ ชิตยวงษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) และดร.อรสา ภาววิมล รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เป็นผู้แถลงผลงาน มีนางอรอุมา เกษตรพิชผล เป็นผู้ดำเนินรายการ ณ หอประชุมคุรุสภา

ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวโดยสรุปว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกก.) กระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำนโยบายการศึกษาของชาติ รวมถึงจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลา ๔ ปีที่ผ่านมา สกก. ได้พยายามขับเคลื่อนนโยบาย รวมถึงมาตรฐานจนเกิดผลเป็นรูปธรรม เช่น การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว การปรับเปลี่ยนระบบประกันคุณภาพแนวใหม่ที่ลดการใช้เอกสารที่ยุ่งยาก การประเมินคุณภาพภายในที่ใช้การประเมินตนเอง นอกจากนี้ สกก. ยังทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปร.) และสามารถขับเคลื่อนให้เกิดพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งนับเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ

และส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ในอนาคต นักเรียน นักศึกษาสามารถแสวงหาความรู้และเรียนได้ทุกที่ ไม่เฉพาะในสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยเท่านั้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ยังได้ขับเคลื่อนระบบส่งเสริมประสบการณ์และการเรียนรู้ (เครดิตแบงก์) ซึ่งปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้ปรับมาใช้โมเดลนี้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนไม่ต้องเรียนต่อเนื่องครบ ๔ ปี หากต้องการหยุดเรียนเพื่อออกไปทำธุรกิจ ทำงาน หรือเหตุผลอื่น ๆ ก็สามารถพักการเรียนได้ โดยมหาวิทยาลัยจะเก็บหน่วยกิตไว้ให้ และผู้เรียน

สามารถกลับมาเรียนต่อได้เมื่อต้องการ ซึ่งเครดิตแบงก์จะครอบคลุมทั้งการเรียนแบบเก็บหน่วยกิตปกติ การเรียนออนไลน์ และการเปิดหลักสูตรระยะสั้นที่สามารถเก็บวิชามาเปรียบเทียบเป็นหน่วยกิต นับเป็นระบบเรียนรูปแบบใหม่ที่ขยายโอกาสทางการศึกษา

ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้จัดนิทรรศการแสดงผลงานการดำเนินงานในรอบ ๔ ปี รอบบริเวณกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ร่วมจัดนิทรรศการแสดงผลการดำเนินการที่สำคัญของสำนักงานฯ ทั้งในเรื่องมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ การประเมินคุณภาพรูปแบบใหม่ การพัฒนาการศึกษาปฐมวัย ครูภูมิปัญญาไทย รวมถึงการขับเคลื่อนการศึกษาของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) อาทิ กฎหมายการศึกษาแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา ๑๐ สมรรถนะหลักของผู้เรียน เป็นต้น

ประมวลภาพนิทรรศการ ผลงานเด่นบางส่วนของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในรอบ ๔ ปี

คณะกรรมการอิสระ
เพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.)

แผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา ๗ เรื่อง

1. การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรอบของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
2. การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน
3. การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
4. การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพ ครูและอาจารย์
5. การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑
6. การปรับโครงสร้างหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา
7. การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล (Digitalization for Educational and Learning Reform)

แผนปฏิรูปประเทศ

การพัฒนาการศึกษาปฐมวัย

"สัรระบบ" ของเด็กปฐมวัย (๐-๕ ปี)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเด็กพิเศษประชชาติ (ยูนิเซฟ) ประเทศไทย ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจประเมินและชี้ค่าองค์กรสัรระบบของเด็กรวม ๐-๕ ปี (๕ เสา) ได้จัดทำเอกสาร "แนวทางการเลี้ยงดู ดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัยตามสัรระบบ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ๐-๕ ปี" และ "พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยอย่าง ชำนาญตามสัรระบบของเด็กรวม ๐-๕ ปี" และ "พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยตามสัรระบบควอนไทล์ (Quartile) และจำแนกตามกลุ่มอายุของเด็กรวม ๐-๕ ปี" โดยได้รับเห็นชอบจากกรมการ พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ท.พ.บ.) ซึ่งมีพลอากาศอดปรีชา จินตอง เป็นประธาน

การสัรระบบซึ่งเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของเด็ก หรือการได้ "ค่าได้" จึงเป็นเรื่องสำคัญ การมีแนวแนะ (Guidance) ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่สอดคล้องกับการเป็นพ่อแม่ที่เลี้ยงดู ดูแล และพัฒนาเด็ก รวมทั้งวิธีการพื้นฐานที่เป็นหลักในการปฏิบัติงานกับเด็ก อันเป็นองค์ของการเรียนรู้ ของเด็กที่จำเป็นต่อความเข้มแข็งในพัฒนา โดยตรงและอ้อม ดังนี้

แนวทางการเลี้ยงดู ดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามสัรระบบเพื่อเพิ่มคุณภาพเด็กปฐมวัย ๐-๕ ปี

สัรระบบของเด็กรวม ๐-๕ ปี (แรกเกิด - ๕ ปี) คือ ความสามารถในการแสดงออกหรือแสดงพฤติกรรมตามวัยของเด็กในด้านต่างๆ ว่าเด็กสามารถทำอะไรได้ (can do) ในแต่ละช่วงอายุ แรกเกิด - ๑ ปี, ๑ ปี, ๒ ปี, ๓ ปี, ๔ ปี, ๕ ปี เด็กที่ไม่มีสัรระบบนี้ ไม่ดีเท่าเด็กที่มีสัรระบบนี้ แต่เด็กที่มีสัรระบบนี้ดีเกินกว่าเด็กที่มีสัรระบบนี้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้เมื่ออายุประมาณเท่าใด

สัรระบบของเด็กรวม ๐-๓ ปี	<ul style="list-style-type: none"> ส่วนหลัก ๑: ความสามารถในการเคลื่อนไหวอย่างคล่องตัว (Motor Development and Physical Well - Being) ส่วนหลัก ๒: ความสามารถในการเรียนรู้ (Cognition and Learning Development) ส่วนหลัก ๓: ความสามารถด้านภาษาและการสื่อสาร (Language Development and Communication) ส่วนหลัก ๔: ความสามารถด้านอารมณ์ สังคม และสังคม (Emotional and Social Development)
สัรระบบของเด็กรวม ๓-๕ ปี	<ul style="list-style-type: none"> ส่วนหลัก ๑: การเคลื่อนไหวและสุขภาพร่างกาย (Motor Development and Physical Well - Being) ส่วนหลัก ๒: พัฒนาการด้านสังคม (Social Development) ส่วนหลัก ๓: พัฒนาการด้านอารมณ์ (Emotional Development) ส่วนหลัก ๔: พัฒนาการด้านความคิดและสติปัญญา (Cognitive Development) ส่วนหลัก ๕: พัฒนาการด้านภาษา (Language Development) ส่วนหลัก ๖: พัฒนาการด้านจริยธรรม (Moral Development) ส่วนหลัก ๗: พัฒนาการด้านสร้างสรรค์ (Creative Development)

การพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

พ.ศ. 2561

ในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์

Desired Outcomes of Education : DOE

มาตรฐานการศึกษา 3 ระดับ

พลิกโฉมแนวทางปฏิบัติ
จาก...มาตรฐานการศึกษาของชาติ
ที่กำหนดอัตลักษณ์ตนเอง โดยสถานศึกษา
สู่...การประเมินคุณภาพ...
ที่กำหนดโดยสถานศึกษา

การสร้างคณาจารย์ที่ปรึกษา

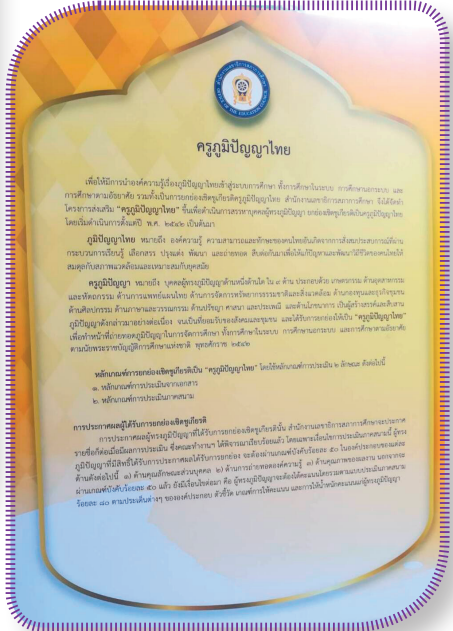

สถานศึกษาจัดศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับ
ของตนเอง สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และตอบสนองความต้องการ
ของท้องถิ่น ชุมชน สังคม และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ
...เพื่อไปสู่การประกันคุณภาพศึกษาระดับนานาชาติกำหนด

การบังคับปลาหีบคั้นไม้

ประเมินคุณภาพการศึกษาแนวใหม่

ครุภูมิปัญญา

คณะกรรมการอิสระ
เพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.)

กฎหมาย การศึกษา

พระราชบัญญัติกองทุน
เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
พ.ศ. ๒๕๖๑

ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย
พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งสถาบัน
พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน
แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ....

กฎหมายการศึกษา

ระดมความคิดเห็นทุกภาคส่วน ชี้แนวทางปรับปรุงโครงสร้างการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ร่วมกับคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น เรื่อง “แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน” ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา เป็นประธานเปิดการประชุมและบรรยายพิเศษ เรื่อง “ปัญหาการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน” เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ โดยมี ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา ดร.สมศักดิ์ ตลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา และนายเฉลิมชนม์ แน่นหนา ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา เข้าร่วมการประชุม ณ โรงแรมตริ่ง กรุงเทพมหานคร การระดมความคิดเห็นในครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมประชุมกว่า ๒๕๐ คน ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา สมาคม มูลนิธิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ สื่อมวลชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา ประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา กล่าวในการบรรยายพิเศษว่า คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) ตั้งขึ้นตาม

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้แก้ไขปรับปรุง ปัญหาของประเทศไทย โดยการปฏิรูปการศึกษา

ซึ่งปัญหาการศึกษาไทยแบ่งเป็น ๔ ด้าน คือ ๑. คุณภาพ การศึกษาค่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเมื่อเทียบกับสากล พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ มีหลักฐานชัดเจนว่าผู้ที่จบ การศึกษาภาคบังคับหรือระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ยังเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ๒. ปัญหาความเหลื่อมล้ำโดยเฉพาะ พื้นที่ห่างไกล พ่อแม่ให้ลูกเข้าโรงเรียนเพื่อให้พ้นจาก ความยากจน แต่ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนไม่มีคุณภาพ การศึกษาจึงไม่สามารถแก้ความยากจนให้กับเด็ก ในพื้นที่ห่างไกลได้ ๓. ความสามารถทางการแข่งขัน ของชาติที่ไม่สามารถแข่งขันได้ และ ๔. ธรรมชาติของ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ คือ ตัวเป้าหมายที่สำคัญ อันได้แก่ นักเรียน ครู และ สถานศึกษา ถึงแม้การปฏิรูปการศึกษาเป็นเรื่องที่เป็นไป ไม่ได้ แต่หากการปฏิรูปไม่สำเร็จ ประเทศอื่น ๆ จะก้าว ข่งหน้าประเทศไทย ดังนั้นจึงต้องปฏิรูปให้สำเร็จ

รองศาสตราจารย์ชัยยุทธ ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์
ประธานคณะกรรมการปฏิรูปโครงสร้าง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

รองศาสตราจารย์ชัยยุทธ ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์ ประธานคณะกรรมการปฏิรูปโครงสร้างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา กล่าวว่า คณะกรรมการอิสระ เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ไม่ได้มีแนวคิดจะปรับโครงสร้าง กระทรวงศึกษาทั้งระบบแต่ต้องการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระและส่งผลต่อคุณภาพ

ของผู้เรียน ระบบการสนับสนุนต่าง ๆ ตั้งแต่ส่วนกลาง หรือในพื้นที่ที่จะทำให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระได้อย่าง แท้จริงควรเป็นอย่างไร เบื้องต้น กอปศ. ได้จัดแบ่งภารกิจ ทั้งระบบและส่วนงานออกเป็น ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านกำกับ นโยบาย กำหนดทิศทางระดับชาติ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่ ขับเคลื่อนการปฏิรูปให้มีความต่อเนื่อง ๒. ด้านการกำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลแต่เดิมไม่มีความเข้มแข็ง จึงควรมีการวางกฎเกณฑ์ มาตรฐาน ทั้งงานบุคคล มาตรฐานวิชาการต่าง ๆ ให้มีความเข้มแข็ง ๓. ด้านหน่วย สนับสนุน และ ๔. ด้านการจัดการศึกษาทั้งระบบ เช่น เขตพื้นที่ ศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด สถานศึกษา แนวทางการจัดการยังไม่ได้แบ่งว่าจะเป็นการหรือแบ่ง อย่างเดิม แต่แบ่งตามผลผลิตของงานเป็นหลัก กอปศ. ต้องการออกแบบระบบให้เกิดการขับเคลื่อนจากระบบ การจัดการศึกษาไปสู่ระบบการศึกษาที่มีความเป็นอิสระ มากขึ้น โรงเรียนมีสายบังคับบัญชาไม่มาก สามารถดำเนินการ ได้อย่างอิสระ ปลดล็อกมาตรฐานหลักสูตร การคิดสรร การแต่งตั้ง การบริหารงบประมาณ โดย กอปศ. อาศัย แนวคิดที่มีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ.เขตพื้นที่นวัตกรรมการ ศึกษา พ.ศ. .... ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการถือเป็น หัวหอกสำคัญที่จะทำให้เกิดนวัตกรรมการจัดการศึกษา

นางกอบกุล อักษร ณ อัยรยา
ประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็น

การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นครั้งนี้มี ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิรูปการศึกษา ซึ่ง รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้มีการปฏิรูป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยให้ กอปศ.

ไปศึกษา และเสนอแนะแนวทาง รวมถึงจัดทำกฎหมาย เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนให้บรรลุเป้าหมาย กอปศ. จึงต้องการรับฟังผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายว่าควรจะปรับปรุง โครงสร้างอย่างไรจึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในการพัฒนาการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นหัวใจ การปฏิรูปการศึกษา โดยการประชุมมีการแบ่งกลุ่มย่อย อภิปรายรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม เรื่อง แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อ การพัฒนาการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่มย่อย เพื่อให้การแสดงความคิดเห็นเป็นอย่าง อิสระและเสนอแนะได้อย่างเต็มที่ โดยมีประเด็นรับฟัง ความคิดเห็น ๓ ประเด็นหลัก คือ ๑. แนวคิดการจัดการ ภารกิจด้านการศึกษาตามข้อเสนอของ กอปศ. ท่านมีความเห็นอย่างไร ๒. ผลลัพธ์จากการปฏิรูปโครงสร้าง ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในความเห็นของท่านควรเป็น อย่างไร และ ๓. ระบบการบริหารงานการจัดการศึกษา ส่วนกลาง และพื้นที่ (ภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน) ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ควรเป็นอย่างไร (รวม/แยก/ยุบ/คงเดิม) และเพื่อภารกิจใด ซึ่งประกอบด้วย ๑) เขตพื้นที่การศึกษาจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน และการปฏิบัติงานของโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร ๒) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการ จังหวัด จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ การบริหารงานบุคคลหรือไม่ อย่างไร ๓) ถ้าไม่มี ศึกษาธิการภาค โรงเรียนจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือไม่ อย่างไร ๔) ถ้าจะมีการจัดการศึกษาระดับ อำเภอ ควรมีรูปแบบอย่างไรที่ส่งผลต่อผู้เรียน เขตพื้นที่

การศึกษา และศึกษาธิการจังหวัดควรปรับบทบาทอย่างไร ๕) ถ้าโรงเรียนจะบริหารจัดการแบบอิสระอย่างเต็มที่ ควรจะมีระบบหรือรูปแบบอย่างไร

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการระดม ความคิดเห็นถือเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญที่จะทำให้ การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

สภาการศึกษากับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาหรือเป็นที่รู้จักเรียกขานกันว่า “สทศ.” ได้มีการดำเนินงานเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลากว่า ๒๐ ปี เนื่องจาก สทศ. ตระหนักดีถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยว่าเป็นช่วงวัยที่มีอัตราการเรียนรู้สูงสุด เป็นช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการพัฒนาสมองของมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วง “ปฐมวัย” จึงถือเป็นจุดคานงัดสำคัญของการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพและมีความสามารถในการพัฒนาประเทศต่อไปได้ในระยะยาว

ความหมายของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สทศ. ได้กำหนดคำนิยามความหมายของเด็กปฐมวัยไว้ในนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐ - ๕ ปี) ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙ ว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ ๕ ปี ๑๑ เดือน ๒๙ วัน หรืออายุต่ำกว่า ๖ ปี ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของเด็กปฐมวัยที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กซึ่งมีอายุยังไม่ครบหกปีบริบูรณ์และให้หมายความรวมถึงทารกในครรภ์มารดาด้วย

รูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทย

หน่วยงานที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐ - ๕ ปี) มีหลากหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง การดำเนินงานพัฒนาและจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัยของภาครัฐ จำแนกเด็กออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปีหรือ ๐ - ๓ ปี และกลุ่มเด็กอายุ ๓ - ๕ ปี ในแต่ละกลุ่มจะมีการพัฒนาและจัดบริการ ดังนี้

- **กลุ่มเด็กอายุ ๐ - ๓ ปี** สถาบันครอบครัวมีบทบาทมากในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในช่วงนี้ เด็กส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาโดยครอบครัว ในกรณีที่ครอบครัวไม่สามารถเลี้ยงดูเด็กได้จะส่งเด็กไปสถานบริการหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งมีรูปแบบการให้บริการในลักษณะสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กหรือเรียกเป็นชื่ออื่น หน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย

- **กลุ่มเด็กอายุ ๓ - ๕ ปี** ส่วนใหญ่จะเข้ารับบริการการศึกษาจากสถานศึกษา โดยให้ครู ผู้เลี้ยงดูเด็ก ผู้ดูแลเด็กร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและครอบครัวในการพัฒนาเด็ก หน่วยงานภาครัฐที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ๓ - ๕ ปี ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงาน องค์กรเอกชนหลายองค์กรที่เข้ามาดำเนินงานดูแลเด็กปฐมวัย เช่น มูลนิธิเด็ก มูลนิธิเด็กก่อนในสลัมฯ มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก มูลนิธิดวงประทีป สหทัยมูลนิธิ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านเด็กปฐมวัยมีหลากหลายหน่วยงาน โดยกระทรวงที่มีบทบาทหลักประกอบไปด้วย กระทรวง

สาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมีรูปแบบในการดูแลเด็กปฐมวัยที่แตกต่างกันตามภารกิจของกระทรวง

การดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยของ สกศ.

ที่ผ่านมา สกศ.ได้ดำเนินงานเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับชาติ ในด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ การพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านการวิจัยองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้แก่

- นโยบายและยุทธศาสตร์ มีการดำเนินการ ๔ เรื่องใหญ่ ดังนี้

๑. นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐ – ๕ ปี) ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๙

คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐ – ๕ ปี) ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัย และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำนโยบายสู่การปฏิบัติโดยหน่วยงานที่เป็นกระทรวงหลัก ประกอบด้วย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงแรงงาน

นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัยฯ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับชาติ โดยกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรการที่ ๘.๓.๓.๑ ให้มีคณะกรรมการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับชาติ โดยออกเป็น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและเชื่อมโยงการทำงานกับ ๔ กระทรวงหลัก และกระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยมีองค์ประกอบจากภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และรับผิดชอบการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทำหน้าที่ประสานนโยบาย ประสานแผนฯ ประสานงบประมาณ ประสานการติดตามงาน การประเมินผล และประสานกับองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านเด็กและเยาวชนที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งการแปลงนโยบายและยุทธศาสตร์นี้ไปสู่การปฏิบัติให้ได้ผล

๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๑

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ภายในระเบียบฯ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า ก.พ.ป. ไว้ในข้อ ๔ โดยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง และนายกรัฐมนตรีเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง (ปัจจุบันรองประธานกรรมการคนที่สองคือ ดร.สายสุรี จุติกุล) องค์ประกอบกรรมการประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง ซึ่งมาจากกระทรวงและหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน ๑๐ ท่าน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญ และประสบการณ์สูงที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน ๑๐ ด้าน อย่างน้อยด้านละ ๑ คน จำนวนไม่เกิน ๑๖ คน

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ชุดที่ ๑ แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ หมดวาระเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และได้มีการสรรหาและแต่งตั้งใหม่เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๘

คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) ทำหน้าที่ประสานและบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง

เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย การพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของ ก.พ.ป. และปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๓. แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ ๑) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

เมื่อนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐ - ๕ ปี) ระยะยาวฯ มีการดำเนินงานไปได้ครึ่งแผน สกศ. ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ ๑) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ เสนอคณะรัฐมนตรีซึ่งคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ สาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัยฯ ถูกกำหนดภายใต้นโยบายรัฐบาลว่าด้วยเรื่องเร่งรัดเพื่อให้เด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ ๑) **ทุกคน** ได้รับการพัฒนารอบด้านตามวัยอย่างมี**คุณภาพ** และ**ต่อเนื่อง** และได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์หลัก ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เด็กทุกคนได้รับบริการในการพัฒนาเต็มศักยภาพ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ไอโอดีกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ยุทธศาสตร์ที่ ๔ กลไกการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๔. แผนปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ ๑) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

สกศ. ร่วมกับกระทรวงและหน่วยงานที่รับผิดชอบ การดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย อาทิ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานภาคเอกชน จัดทำแผนปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ ๑) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงและหน่วยงานประกอบไปด้วยโครงการ กิจกรรม ในช่วงในการดำเนินงานในช่วง ๕ ปี

๕. มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ เพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลางของประเทศแทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔) เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั่วประเทศใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพเพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพศึกษา (องค์การมหาชน)

● งานวิจัยและองค์ความรู้ต่าง ๆ มีการดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ - ๒๕๖๑ สรุปได้ดังนี้

ปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๑ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องการวางรากฐานของชีวิตในวัยปฐมวัย และการศึกษาวิจัยบทบาทของครอบครัวกับการศึกษา

ปี ๒๕๔๒ - ๒๕๔๓ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การศึกษาวิจัยเทคนิคการพัฒนาศักยภาพสมองให้เต็มประสิทธิภาพ การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อิงของเด็กปฐมวัยไทย ๕ เรื่อง ได้แก่ การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อิงของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวคิดมอนเตสซอรี การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อิงของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อิงของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวคิดโฮสโคป

การวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวคิดทวิคูณ การวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวการเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม

ปี ๒๕๔๓ - ๒๕๔๔ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนามาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี การวิจัยรูปแบบการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ป.๑

ปี ๒๕๔๔ - ๒๕๔๕ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาแบบการให้ความรู้พ่อแม่ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี การวิจัยและพัฒนาแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปี ๒๕๔๕ - ๒๕๔๖ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย ๔-๕ ปี การวิจัยและพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยสถานประกอบการ

ปี ๒๕๔๖ - ๒๕๔๗ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยศึกษาหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี โดยสถานรับเลี้ยงเด็ก

ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๔๘ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยศึกษาหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี โดยครอบครัว การวิจัยและพัฒนาแบบการให้ความรู้พ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กโดยผ่านกระบวนการส่งเสริมการอ่าน การวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม เด็กปฐมวัย

ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๔๙ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมนิสัยรักหนังสือในเด็กอายุต่ำกว่า ๑ ปี การวิจัยและพัฒนากระบวนการสร้างนิทานเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย การวิจัยและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ในการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียน และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปี ๒๕๔๙ - ๒๕๕๐ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาแบบการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน : Bookstart อายุ ๒ - ๓ ปี

ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาหนังสือเล่มแรกสำหรับเด็กอายุ ๖ เดือน - ๖ ปี (เน้นกลุ่มเด็กอายุ ๓ - ๔ ปี) การวิจัยและพัฒนากระบวนการให้ความรู้พ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โครงการวิจัยและพัฒนากระบวนการส่งเสริมนิสัยรักหนังสือในเด็ก

อายุต่ำกว่า ๑ ปี (Bookstart) กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม เด็กปฐมวัย กระบวนการใช้หนังสือเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย กระบวนการสร้างนิทานเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาหนังสือเล่มแรกสำหรับเด็กอายุ ๖ เดือน - ๖ ปี (เน้นกลุ่มเด็กอายุ ๔ - ๕ ปี) การวิจัยและพัฒนากระบวนการสานสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวด้วยการเล่านิทาน อ่านหนังสือ การศึกษาองค์ความรู้เรื่องการค้นพบทางประสาทวิทยาศาสตร์นวัตกรรมทางการศึกษา การศึกษาองค์ความรู้เรื่องศิลปะกับการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก การศึกษาวิจัยองค์ความรู้เรื่องปฐมวัย...จุดเริ่มต้นของสันติภาพ

ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๓ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓ - ๕ ปี : การศึกษาวิจัยเบื้องต้น สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓ - ๕ ปี : แนวแนะสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครอง สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓ - ๕ ปี : แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓ - ๕ ปี : บทความและถามตอบเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย ๓ - ๕ ปี

ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย (๐ - ๓ ปี) และแนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก การวิจัยรูปแบบการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านหนังสือในเด็กอายุ ๖ - ๗ ปี ในครอบครัวและสถานศึกษา รายงานรูปแบบการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัย ในเขตพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และเขตพื้นที่ห่างไกล ด้อยโอกาสใน ๓ จังหวัดภาคเหนือ การจัดทำสื่อต้นแบบการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย

ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา และการทดลองนำร่องการนำสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓ - ๕ ปี ไปใช้

ในโรงเรียน ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง การติดตามและประเมินผลนโยบายและยุทธศาสตร์ การพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐ - ๕ ปี) ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙ ช่วงครึ่งแผน พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ การจัดทำ สื่อบันทึกการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย

ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ ดำเนินการศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดทำสื่อต้นแบบการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะ กระบวนการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย

ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการตาม แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้า ประถมศึกษาปีที่ ๑) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการตาม แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้า ประถมศึกษาปีที่ ๑) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ ดำเนินการศึกษาและ จัดทำมาตรฐานคุณภาพของอาเซียนในด้านการเลี้ยงดู การดูแล การพัฒนาและการให้การศึกษแก่เด็กปฐมวัย การติดตามผลการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการตาม แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้า ประถมศึกษาปีที่ ๑) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ ดำเนินการศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลสำหรับพัฒนา เด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ การปรับปรุง ร่าง มาตรฐาน คุณภาพขั้นต่ำของอาเซียน สำหรับเด็กปฐมวัย ช่วงอายุ ๔ ถึง ๖ ปี การศึกษาองค์ความรู้และปรับปรุงแนวแนะ วิธีการเลี้ยงดู ดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามสมรรถนะ เพื่อเพิ่มคุณภาพเด็กตามวัย ๐ - ๕ ปี การปรับปรุง เอกสารพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสมรรถนะ ของเด็กปฐมวัยตามระดับควอไทล์ (Quartile) และ จำแนกตามกลุ่มอายุของเด็ก ๓ - ๕ ปี

ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ ดำเนินการจัดทำ ร่าง แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญงานเลขาธิการ สภาการศึกษาจะต้องตั้งโจทย์ต่อไปในการดำเนินงาน ก็คือ การพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อรองรับอนาคต ของประเทศ เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๘ ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะมี จำนวนผู้สูงอายุที่อายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งประเทศหรือมีประชากรผู้สูงอายุอายุ ๖๕ ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ ๑๔ (มูลนิธิสถาบันวิจัย และพัฒนาผู้สูงอายุไทยร่วมกับสถาบันวิจัยประชากร และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๗) ผวนกับการที่ โครงสร้างประชากรวัยเด็กของประเทศไทยลดลง ส่งผล ให้วัยแรงงานที่เป็นกลุ่มสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ของประเทศมีจำนวนลดลงในอนาคต อีกทั้งเป็นกลุ่ม ที่ต้องรับภาระในการเลี้ยงดูประชากรวัยเด็ก วัยเรียน และผู้สูงอายุ ดังนั้นประชากรรุ่นใหม่ที่จะเป็นวัยแรงงานจึง จำเป็นที่จะต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถนะสูง ซึ่งควรได้รับการพัฒนา ตั้งแต่ช่วง “ปฐมวัย” ทำอย่างไร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ตลอดจน สังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะ ร่วมกันพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้รับการเลี้ยงดู การดูแล อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามวัย เพื่อเจริญเติบโตเข้าสู่ช่วง วัยเรียน วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพ มีรากฐาน การดำเนินชีวิตที่มั่นคงและเข้มแข็ง เพื่อร่วมกันพัฒนา ประเทศไทยให้มีความมั่นคงสืบต่อไป

บทความ ๒

คณะกรรมการจัดทำกรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ของคณะกรรมการจัดการเรียนการสอน
ในคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา

สมรรถนะเด็กไทย และการพัฒนา สมรรถนะ

สำหรับเด็กไทยได้ ๑๐ สมรรถนะ คือ ด้านภาษาไทยเพื่อ
การสื่อสาร (Thai Language for Communication) ด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Mathematics in
Everyday Life) ด้านการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และ
จิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific
Mind) ด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for
Communication) ด้านทักษะชีวิตและความเจริญ
แห่งตน (Life Skills and Personal Growth) ด้านทักษะ
อาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skills and
Entrepreneurship) ด้านทักษะการคิดขั้นสูงและ
นวัตกรรม (Higher - order Thinking Skills and
Innovation) ด้านการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล
(Media, Information and Digital Literacy : MIDL)
ด้านการทำงานแบบรวมพลัง เป็นทีม และมีภาวะ
ผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership)
และ ด้านการเป็นพลเมืองตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล (Active
Citizen with Global Mindedness) โดยคาดว่า
สมรรถนะหลัก ทั้ง ๑๐ สมรรถนะ จะส่งผลให้เด็กไทย
มีคุณลักษณะ ๔ ประการคือ เป็นผู้ที่ฉลาดรู้ อยู่ดีมีสุข
มีความสามารถสูง และ ใส่ใจสังคม

สมรรถนะหลักเด็กไทย

จากการที่คณะทำงานจัดทำกรอบสมรรถนะ
ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการ
จัดการเรียนการสอน ในคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูป
การศึกษาได้วิเคราะห์ข้ออมรรอบด้าน ทั้งด้านนโยบาย
ระดับชาติ อาทิ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ นโยบาย
และแผนการศึกษาชาติ และมาตรฐานการศึกษา
คุณลักษณะ และสมรรถนะที่จำเป็นของผู้เรียนที่ต้อง
เตรียมเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลก
ปัจจุบันและอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
การน้อมนำศาสตร์พระราชา รวมทั้งพระราชโบายที่
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๑๐ ได้พระราชทานแก่
รัฐบาลและประชาชนมาใช้ในการพัฒนาเด็กไทย การให้
ความสำคัญกับการสร้างคนไทยที่สามารถดำรงรักษา
ความเป็นไทยในโลกสากล การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
ศาสนา ความดีงาม และความเป็นชาติไทย ความเหมาะสม
กับผู้เรียนตามหลักพัฒนาการ และสามารถตอบสนอง
ความแตกต่างที่หลากหลายของผู้เรียน วิถีชีวิต ภูมิสังคม
และบริบท รวมถึงสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้
มาตรฐานสากล ซึ่งทำให้สามารถกำหนดสมรรถนะหลัก

รูปธรรมการมีสมรรถนะต่าง ๆ

เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจสมรรถนะหลักอย่างชัดเจน
จึงจะนำเสนอข้อมูลที่แสดงสมรรถนะของบุคคลและ

กลุ่มบุคคลต่าง ๆ จากเหตุการณ์ที่สร้างความตื่นตะลึงให้คนทั้งโลกกับปฏิบัติการภารกิจที่เป็นไปไม่ได้ แบบที่เรียกได้ว่า Mission Impossible แต่กลับเป็นไปได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจผนึกสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนทั้งไทยและต่างประเทศ นั่นคือ กรณีเยาวชนทีมหมูป่าอะคาเดมี และโค้ช รวม ๑๓ คน ติดในถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน อ.แม่สาย จ.เชียงราย ตั้งแต่วันที่ ๒๓ มิถุนายนถึง ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ปฏิบัติการนี้สำเร็จได้เนื่องจากผู้เกี่ยวข้อง**นำความรู้ ทักษะ และเจตคติ /คุณลักษณะต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์สำคัญและยิ่งใหญ่**

แหล่งอ้างอิง เพจ Thai NavySEAL

จากกรณีนี้ผู้ที่แสดง**ภาวะผู้นำ**ได้อย่างยิ่ง ได้แก่ นายณรงค์ศักดิ์ โอสถนากร อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ที่มีภาวะผู้นำ สามารถควบคุมสถานการณ์ประสานความร่วมมือ กล้าตัดสินใจ ทำงานแข่งกับเวลาบูรณาการทุกภาคส่วน ส่วนนายเอกพล จันทะวงษ์ หรือโค้ชเอก เป็นผู้นำในการช่วยดูแลและสร้างกำลังใจให้แก่เด็กทั้ง ๑๒ คน ที่ติดอยู่ภายในถ้ำ น้องอดุลย์ ลูกขึ้นมาเป็นผู้นำช่วยสื่อสารกับนักดำน้ำ จะเห็นว่า**ภาวะผู้นำ**ไม่ใช่ว่าการเป็นผู้นำโดยตำแหน่ง แต่หมายถึงการเป็นผู้นำตามภาวะหรือสถานการณ์ที่เหมาะสมที่แต่ละคนรู้บทบาทหน้าที่ร่วมดำเนินงานใด ๆ ให้บรรลุเป้าหมายโดยใช้ศักยภาพที่ตนมีได้

ในส่วน**ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน**สะท้อนชัดจากสิ่งที่ได้ซอกช่วยให้ทุกคนในถ้ำรอดชีวิตด้วยการทำสมาธิเพื่อให้เกิดสติ มีจิตใจเข้มแข็งพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ปรับตัว แก้ปัญหา หาช่องทางมีชีวิตรอด โดยทุกคนต่างให้ความร่วมมือช่วยเหลือกัน

แหล่งอ้างอิง เพจ Thai NavySEAL

ในช่วงการค้นหา สิ่งที่สำคัญคือ การระบุบอกตำแหน่งของผู้ประสบภัยให้ได้ โดยใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย อาทิ ยานขับเคลื่อนใต้น้ำ โดรนสำรวจอากาศ กล้องสแกนถ้ำ ถึงอากาศ ฯลฯ โดยทุกระบวนการค้นหา ต้องใช้ผู้มี**สมรรถนะทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์** ในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและพิชิตปัญหาได้สำเร็จ โดยทุกระบวนการขั้นตอนต้องใช้ผู้มีสมรรถนะหลายด้าน เช่น การนำ**คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน**มาใช้ในเรื่องการสูบน้ำที่ต้องคำนวณปริมาณน้ำทุกวันเพื่อให้หมูป่าเข้าไปช่วยทีมหมูป่า

แหล่งอ้างอิง สำนักข่าวไทย MCOT HD

ภารกิจครั้งนี้ รวมอาชีพต่าง ๆ เป็นผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่เข้าร่วมการค้นหาซึ่งมี**สมรรถนะ ทักษะอาชีพ**ที่ต่างกัน เช่น นักดำน้ำ แพทย์ นักสำรวจ นักชุดเจาะบาดาล นักธรณีวิทยา กรมป่าไม้ วิศวกร ทหารคนรับจ้างเก็บรังนก และที่สำคัญบุคคลเหล่านี้เป็น**ผู้ประกอบการที่พร้อมรับใช้สังคม**จากอาชีพของตน ตัวอย่างเช่น ร้านซักรีดที่ให้บริการซักเสื้อผ้าให้ทีมอาสากู้ภัย รวมถึงทีมสูบน้ำ ส่งคนและเครื่องมือมาช่วยจนทำให้น้ำลดพร้อมปฏิบัติการได้

การสื่อสารเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญในการดำรงชีวิต ทุกเพศทุกวัย จากเหตุการณ์นี้เด็กไทยสามารถพูดโต้ตอบกับคนต่างชาติได้ ทำให้สื่อสารกันเข้าใจ การประชุมค้นหาเพื่อช่วยเหลือหมีป่า ต้องมีการสื่อสารกันระหว่างชาวไทยและต่างประเทศเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง การรายงานข่าวหมีป่าของสื่อมวลชนครั้งนี้ มีการรายงานข่าว ข้อความสั้นผ่านทางทวีตเตอร์ ซึ่งเป็นช่องทางที่รวดเร็ว ได้ผลในแง่การสื่อสาร เข้าถึงทั้งโลก การนำเสนอในแง่มุมต่าง ๆ โดยใช้ภาพกราฟิกที่ทันสมัย จำลองเหตุการณ์ ทำให้ประเทศต่าง ๆ สามารถให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจอย่างทันการณ์

การที่ทุกฝ่าย**รวมพลังกัน** ด้วยเป้าหมายเดียวกัน คือ มุ่งช่วยชีวิตเด็ก ๆ ทุกคนจึงทำในสิ่งที่ตนช่วยได้ตาม ทักษะ ความสามารถของตน แสดงให้เห็นสมรรถนะ **การตื่นรู้ของสำนักพลเมืองสากล**ที่เป็นการร่วมมือแบบไร้พรมแดน ร่วมมือช่วยแก้ปัญหาในระดับโลก

นอกจากตัวอย่างข้างต้น ขอเสนอตัวอย่างการมีสมรรถนะซึ่งเป็นผลที่ชัดเจนจากการจัดกิจกรรมของโรงเรียนในการพัฒนาสมรรถนะ คือ เรื่องราวของ **นักเรียนโรงเรียนวัดสุทธิวรารามที่ช่วยชีวิตชาวจีนที่ จะกระโดดสะพานฆ่าตัวตาย** ในขณะที่ร่วมเล่น **ดนตรีเปิดหมวกหาเงินมาจัดคอนเสิร์ต** ในกรณีนี้นักเรียนต้องใช้สมรรถนะต่าง ๆ โดยเฉพาะ **สมรรถนะการสื่อสาร การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ**

ในส่วนสมรรถนะการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำที่เป็นการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังนั้น นักเรียนได้ร่วมกันทำงานตามบทบาท เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือ การช่วยชีวิตชาวจีนดังกล่าว

ในกรณีนี้จะเห็นว่าน้องพันทำหน้าที่เป็นผู้นำในการพูดคุย โกล่เกลี่ย กล่อม และใช้สมรรถนะในการ**สื่อสาร** โดยวิธีการต่าง ๆ ทั้งใช้ภาษาจีนปนภาษาอังกฤษ ใช้ภาษาท่าทาง การมองสบตาและ

ที่สำคัญใช้การสื่อสารที่ทำให้เขาสงบและเกิดผลที่สุด คือ การจับมือชาวจีนมาสัมผัสตรงหน้าอกเพื่อบอกว่าขอให้เชื่อใจ ซึ่งสิ่งนี้เป็นภาษากายที่เป็นสากลที่แสดงความจริงใจ ในขณะที่เพื่อน ๆ ต่างทำหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อให้ภารกิจสำเร็จ เช่น น้องแชมป์และเพื่อน ๒ - ๓ คน ช่วยล็อกตัวให้ชาวจีนหยุดดิ้น และสงบนิ่งนั่งกับที่ น้องนพรุจหายาดม และพัดเพื่อให้ไม่ร้อนมากในช่วงที่เครียดมาก ๆ ทำให้ชาวจีนรู้สึกสบายขึ้น ส่วนน้องสรรัชชาเบอร์โทรศัพท์ เพื่อประสานงานแจ้งตำรวจให้มาช่วยเหลือต่อไป

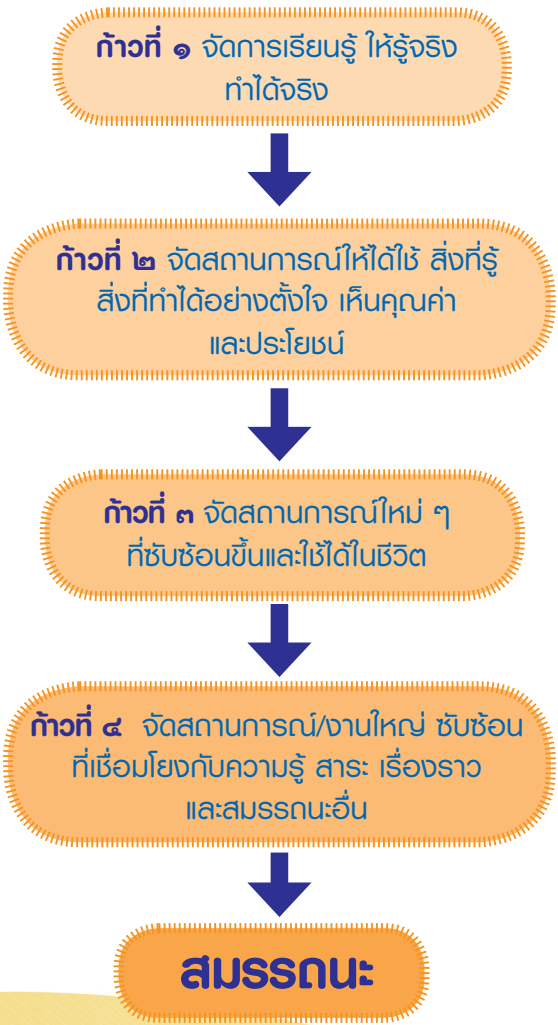
ในการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และการมีภาวะผู้นำในครั้งนี้เป็นไปอย่างอัตโนมัติ สอดคล้องกัน แต่ละคนต่างทำหน้าที่ตามบทบาทและเป็นผู้นำ ผู้ตาม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา จนภารกิจนี้ประสบความสำเร็จ แสดงถึงการมีสมรรถนะ **การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ**

ถ้าย้อนมองการพัฒนาสมรรถนะ**การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม** ซึ่งเป็นการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง เป็นการร่วมกันทำงานตามบทบาทเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน ตระหนักในการสนับสนุน แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดพร้อมเกื้อกูลกัน ให้ความใส่ใจในการประสานความคิด ประนีประนอม สามารถเสนอทางเลือกที่ทุกฝ่ายยอมรับ สามารถส่งเสริมและรักษาความสัมพันธ์ทางบวกไว้ได้ มีความรับผิดชอบ เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและเกิดสิ่งที่มีคุณค่าขึ้น ก็จะต้องว่าเด็ก ๆ กลุ่มนี้เป็น**คณะกรรมการนักเรียน** ซึ่งถือว่าเด็ก ๆ กลุ่มนี้ เป็น**เด็กกิจกรรม** ที่ได้ฝึกฝนการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ จนมีความรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันตามเป้าหมายร่วมกัน การจับบทบาทหน้าที่ และความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำงานร่วมกัน เด็ก ๆ กลุ่มนี้ได้ฝึกฝนการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมจนมีทักษะ/ชำนาญ อีกทั้งเห็นความสำคัญในการทำงานร่วมกัน ได้นำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะนี้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอ ทั้งสถานการณ์ที่โรงเรียนจัดขึ้นในฐานะคณะกรรมการนักเรียน และ

สถานการณ์นอกโรงเรียน เช่น การที่เด็ก ๆ กลุ่มนี้รวมพลังเล่นดนตรีเปิดหมวกหาเงินช่วยกิจกรรมของโรงเรียนในครั้งนี้ด้วย ฉะนั้นเมื่อเกิดสถานการณ์ **การช่วยชีวิตชาวเงิน** ในครั้งนี้ขึ้นมาโดยไม่คาดคิดมาก่อน เด็ก ๆ จึงสามารถนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะสำคัญที่ถูกฝึกฝนมาใช้อย่างชำนาญ แสดงถึงการมีสมรรถนะด้านนี้ในระดับสูงมาก

ก้าวทางการพัฒนาสมรรถนะ

ในการพัฒนาสมรรถนะต่าง ๆ มีวิธีการ และแนวทางมากมาย ในส่วนนี้จะเสนอก้าวทางการพัฒนาสมรรถนะ ๔ ก้าว ดังนี้

ก้าวที่ ๑ จัดการเรียนรู้ให้รู้จัก ทำได้จริง

ก้าวนี้เป็นขั้นทำให้มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง ซึ่งเกิดไม่ได้จากการฟังอย่างเดียว แต่ต้องเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ หลากหลายที่ได้ปฏิบัติจริงด้วยความสนใจ จนมีความรู้ที่ชัดเจน และได้ฝึกฝนสิ่งนั้นจนชำนาญ และมีความรู้สึกชอบ ผูกพัน ภูมิใจเห็นความหมายในสิ่งนั้น

ก้าวที่ ๒ การจัดสถานการณ์ให้ได้ใช้ สิ่งที่ทำได้อย่างตั้งใจ เห็นคุณค่า และประโยชน์

ก้าวนี้เป็นการออกแบบกิจกรรมที่จะทำให้ นำความรู้ทักษะ และคุณลักษณะไปใช้จริงร่วมกัน ซึ่งอาจจะเป็นสถานการณ์ที่ไม่ซับซ้อนมาก แต่ผู้เรียนอยากทำ เห็นคุณค่า และประโยชน์

ก้าวที่ ๓ การจัดสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ซับซ้อนขึ้นและใช้ได้ในชีวิต

ก้าวนี้เป็นการออกแบบสถานการณ์ให้ฝึกอย่างต่อเนื่องเพื่อนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะไปใช้ร่วมกันในสถานการณ์ที่ยาก ซับซ้อน และเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ซึ่งขั้นนี้อาจจะเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีสมรรถนะในระดับใด และเติมเต็มพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสูงขึ้น

ก้าวที่ ๔ การจัดสถานการณ์/งานใหญ่ ซับซ้อน ที่เชื่อมโยงกับความรู้ สาระ เรื่องราว และสมรรถนะอื่น

ก้าวนี้เป็นการออกแบบสถานการณ์ให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะโดยเชื่อมโยงกับสมรรถนะอื่น ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยาก ซับซ้อน มากขึ้น ขั้นนี้ ผู้เรียนแต่ละคนอาจจะพบกับสถานการณ์ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับความสนใจ ความถนัด และระดับสมรรถนะก็ได้

ยกตัวอย่างเรื่องไข่เจียว

ตัวอย่างง่าย ๆ ในการจัดกิจกรรมให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ ตามก้าวอย่างทั้ง ๔ ก้าว ข้างต้น มีดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ครู/ผู้ปกครองให้ข้อมูลหรือให้สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ ประโยชน์ วัตถุประสงค์ วิธีการทำไข่เจียว โดยอาจให้ดูรูปและอธิบาย จนเด็ก ๆ บอกได้ว่าการทำไข่เจียวมีขั้นตอนอะไรบ้าง

กิจกรรมที่ ๒ ครู/ผู้ปกครองบอกให้ข้อมูลหรือให้สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ ประโยชน์ วัตถุประสงค์ วิธีการทำไข่เจียว และให้เด็ก ๆ ฝึกทำไข่เจียวสูตรต่าง ๆ ชิม และปรับสูตรเองจนทำไข่เจียวอย่างเชี่ยวชาญ

กิจกรรมที่ ๓ ครู/ผู้ปกครองให้ทำเด็ก นำไข่เจียวมาประกอบอาหารจานเดียวที่มีสารอาหารครบ ๕ หมู่ เพื่อเป็นอาหารสำหรับแขกที่มาเยี่ยม

กิจกรรมที่ ๔ ครู/ผู้ปกครอง ให้ทำอาหารที่มีไข่เจียว จำหน่ายเพื่อหาเงินไปช่วยน้องที่อยู่ในภาวะยากลำบาก

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นว่า ถ้าเด็ก ๆ ได้ทำเพียงแค่กิจกรรมที่ ๑ และ ๒ เด็ก ๆ ก็เพียงแคร์ู้ และแค่ทำเป็น แต่ไม่แน่ใจว่าจะนำความรู้ และทักษะการทำไข่เจียวไปใช้ได้จริง แต่เมื่อเพิ่มสถานการณ์ในกิจกรรมที่ ๓ - ๔ ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการทำไข่เจียว และคุณลักษณะสำคัญจะถูกนำไปใช้ และเพิ่มพูนขึ้น และยิ่งเพิ่มขึ้นการทำไข่เจียวก็จะมีคามหมาย และเกิดประโยชน์ต่อคนอื่น ๆ มากขึ้น

การพัฒนาสมรรถนะทั้ง ๑๐ ด้าน สามารถจะเกิดได้ดี หากครู/ผู้ปกครองพัฒนาเด็ก ๆ ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะนั้น ๆ และ จัดสถานการณ์ที่เหมาะสมให้ได้ นำความรู้ และคุณลักษณะทักษะนั้น ๆ ไปใช้ในสถานการณ์ที่ยากซับซ้อนขึ้น ระดับสมรรถนะของเด็ก ๆ ก็ ยิ่งสูงขึ้น

พำวิกฤตการศึกษาไทย... สู่ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาดั้งเดิมใหม่

ความต่อนึ่งของคำปรารภของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กล่าวว่สภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย “จำเป็นต้องป้องกันและแก้ไขด้วยการปฏิรูปการศึกษา” บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรมาตรา ๒๖๑ จึงได้กำหนดให้มีคณะกรรมการอิสระเพื่การปฏิรูปการศึกษา เพื่ทำหน้าที่ในการปฏิรูปการศึกษาในประเด็นหลัก ๆ ๔ ประเด็น ได้แก่ ๑) ให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาอย่างครอบคลุมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็ด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมวัย ๒) การจัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ๓) ครู เริ่มต้นตั้งแต่กลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถ

อย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู ๔) ปรับปรุงจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่ให้ผู้เรียนสามารถได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่บรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

โดยเมื่อคณะกรรมการอิสระเพื่การปฏิรูปการศึกษาเริ่มเข้าปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ได้ศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยเอกสารต่าง ๆ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการศึกษาในสถานที่จริง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเปิดช่องทางให้ประชาชนเข้ามาแสดงความคิดเห็น พบว่าการศึกษาของประเทศไทยถึงขั้นวิกฤตจริง ๆ โดยเฉพาะปัญหาคุณภาพทางการศึกษาของประเทศ นอกจากนั้นยังมีปัญหาอื่นอีกเป็นจำนวนมาก อาทิ การด้อยประสิทธิภาพ

ถ่ายภาพโดย : นายยงยุทธ คงมหาพฤกษ์

ของงานวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานการเงิน การบริหารการศึกษาที่ใช้วิธีการจัดการลักษณะที่เหมือนกันบนความหลากหลายในบริบทต่าง ๆ ของโรงเรียน การบริหารจัดการแบบสั่งการ (Top – down) การกระจายอำนาจลงแค่เขตพื้นที่แต่ไม่ถึงโรงเรียน ประกอบกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี หากประเทศไทยยังคงมีสภาพเป็นเช่นนี้ ประเทศไทยคงต้องรังเกียจและไม่สามารถแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ได้และในที่สุดประเทศไทยคงต้องถูกประเทศต่าง ๆ แซงหน้าไป อย่างไรก็ตามภายใต้วิกฤตการศึกษาไทยยังพบว่ายังมีหลายฝ่ายที่พยายามจะทำให้การศึกษาไทยดีขึ้นอย่างมากมายเช่นกัน

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาจึงเห็นว่าทางออกของวิกฤตการศึกษาไทยจำเป็นต้องปฏิรูปโดยการศึกษาโดยการผ่าตัดกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ วางหลักการให้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษานับใหม่ มีสถานะเป็นเหมือน “ธรรมนูญด้านการศึกษา” แต่ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องการปรับแก้โครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการดังเช่นที่ผ่านมา เนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติการศึกษานับใหม่ จะเน้นให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) หรือยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ หล่อหลอมกับเป้าหมายการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่มุ่งเน้น ๔ เรื่อง คือ เรื่องที่ ๑ ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา เรื่องที่ ๒ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เรื่องที่ ๓ มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และ เรื่องที่ ๔ ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพของการใช้

ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและสร้างเสริมธรรมาภิบาล

อีกทั้งยังวางหลักการเกี่ยวกับการจัดการโครงสร้างของหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการแยกออกเป็นหน่วยงานด้านการกำหนดนโยบาย (Policy) หน่วยงานด้านการออกกฎหมายลำดับรอง ระเบียบ และคำสั่งด้านการติดตามและกำกับดูแลการดำเนินการตามนโยบาย (Regulator) ด้านการปฏิบัติตามนโยบาย กฎหมายลำดับรอง ระเบียบ และคำสั่ง (Operator) และหน่วยงานด้านการสนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานและได้รับการสนับสนุนอย่างพอเพียง (Supporter) เพื่อให้เกิดกลไกเชิงระบบที่จะเสริมสร้างประสิทธิภาพ**และธรรมาภิบาลของการบริหารและการจัดการด้านการศึกษา** **และได้ยึดการให้คืนอำนาจสู่ห้องเรียนการปฏิรูปการศึกษาเป็นหลักการที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง**

ดังนั้น หลักการของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... จึงมุ่งเน้นการสร้าง**ความเข้มแข็งให้โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในด้านการปฏิบัติตามนโยบาย กฎหมายลำดับรอง ระเบียบ และคำสั่ง (Operator) และมีระบบสนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานและได้รับการสนับสนุนอย่างพอเพียง (Supporter)**

การให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาคุณภาพต่ำ ความเหลื่อมล้ำสูง การด้อยความสามารถในการแข่งขัน และการด้อยประสิทธิภาพของระบบการศึกษาให้นักเรียน ครู และโรงเรียนได้มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างคนให้แก่ชาติ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นพลเมืองดี มีความสามารถและความเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของแต่ละคน และสามารถรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ ใช้ความหลากหลายและบริบทของท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ได้ ตลอดจนสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

ถ่ายภาพโดย : นายเอกชัย ไตเลิศมงคล

การปรับโครงสร้างและกลไกภายในโรงเรียน

ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนให้กระจายอำนาจการบริหาร ๔ ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน ไปสู่โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญมาก ให้เน้นคัดเลือกจากความสามารถ โดยได้รับการพัฒนา และประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนประกันคุณภาพ และการกำกับดูแล ผลสัมฤทธิ์

การรักษาคุณภาพการศึกษา กำหนดให้สถานศึกษามีการประกันคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเพื่อพัฒนา และปรับปรุงให้ได้ไม่ต่ำกว่ามาตรฐาน และทำบัญชีรายรับรายจ่าย ร่วมไปกับมีหน่วยงานภายนอกประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ที่ประสงค์ ส่วนการรับรองคุณภาพของสถาบันการศึกษาให้เป็นไปตามความสมัครใจและความพร้อมของโรงเรียน ทั้งให้มีสมัชชาการศึกษาในระดับจังหวัด ดูแลการศึกษาระดับจังหวัดจากภาคประชาสังคม

การบริหารจัดการจากส่วนกลางปรับจากการออกคำสั่งให้หน่วยงานภายใต้การบังคับบัญชาปฏิบัติตาม ไปเป็นการให้ความสนับสนุนที่จำเป็น

และแนะนำให้ดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ รวมทั้งให้กระทรวงศึกษาธิการ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น สนับสนุนงานของโรงเรียน ส่วนภาระงานที่จำเป็นในโรงเรียนซึ่งมีจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และการใช้เทคโนโลยีได้กำหนดให้มีบุคลากร สนับสนุนครู เพื่อลดภาระงานนอกการสอน และเพื่อ สนับสนุนการเรียนการสอนของครู

กำหนดให้**สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษา** โดยอ้างอิงข้อกำหนดคุณภาพ มาตรฐานแกนกลาง และ หลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามสามารถ ปรับให้ตรงกับบริบทและลักษณะเฉพาะของโรงเรียน รวมทั้งปรับให้ทันต่อพัฒนาการของการศึกษาในศตวรรษ ที่ ๒๑ ด้วยการเน้นหลักสูตรฐานสมรรถนะ และการเรียนรู้ เชิงรุก (active learning)

การศึกษาทางไกล และระบบดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อการเรียนรู้ เป็นกลวิธีในการนำความรู้ที่เหมาะสม และทันสมัยสู่โรงเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกฝน ด้วยตนเอง ฝึกฝนเป็นกลุ่ม หรือใช้ในห้องเรียน ตลอดจนใช้เพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียน โดยไม่ต้องเสียเวลามากและไม่ต้องออกไปจากโรงเรียน

นอกจากนั้นหลักการในร่างพระราชบัญญัติ การศึกษา พ.ศ. .... ได้บัญญัติถึงประเด็นที่มีความสำคัญ อย่างยิ่งและถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของ ผู้เรียน คือ **“การปฏิรูปครู”** ในการผลิตครู ต้องเน้น จิตวิญญาณความเป็นครู และการสร้างสมรรถนะของ ความเป็นครูให้ตรงกับงานในหน้าที่ สามารถปรับตัว

ให้สนองความต้องการและความจำเป็นของนักเรียนและโรงเรียนได้ รวมทั้งพัฒนาตนเองให้ทันกับพัฒนาการของการศึกษา และมีความสามารถในการสร้างคนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ได้

การผลิตครู ของสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเป็นอิสระนั้น รัฐสามารถแทรกแซงด้วยการจัดสรรงบประมาณคือปรับระบบงบประมาณ โดยการลดวงเงินงบประมาณรวม และปรับงบประมาณอัตรากำลังให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เน้นการลดการผลิตครูส่วนเกิน และการเพิ่มการผลิตครูเท่าที่จำเป็น ได้เสนอให้มีโครงการระยะยาวเพื่อการผลิตและพัฒนาครู ให้มีความสมดุลในเรื่องการผลิตและการพัฒนาครูได้ตรงตามความต้องการของประเทศโดยให้คนที่กำลังคุณภาพมาทำหน้าที่เป็นครู

การใช้ครู ให้กระจายอำนาจบริหารงานบุคคลให้โรงเรียนและสร้างประสิทธิภาพและความยืดหยุ่นในการกำกับวิชาชีพ สำหรับความก้าวหน้าทางวิชาชีพให้ปรับมาตรฐานวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับภาระงานที่รับผิดชอบและเพิ่มผลิตภาพ โดยมีแผนการปรับจำนวนและภาระงานครู ตลอดจนปรับฐานคุณวุฒิวิชาชีพครู

การพัฒนาครู นอกจากการสร้างกลไกที่หลากหลาย และตรงตามความจำเป็นแล้ว ให้อาศัยดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาโดยครูไม่ต้องทิ้งโรงเรียน นอกจากนี้ต้องปรับเกณฑ์และกระบวนการที่เกี่ยวข้องในการปรับคุณวุฒิวิชาชีพครู

กลไกที่มีความสำคัญอย่างมาก อีกประการหนึ่งต่อการปฏิรูปการศึกษาสามารถบรรลุผลได้ ตามกำหนดเวลา และทันการปฏิรูปประเทศสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ จึงจำเป็นต้องมีกลไกส่วนกลางที่สามารถกำกับงานด้านการศึกษาที่อยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ และในกระทรวงต่าง ๆ ไปพร้อมกัน เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้มีการจัดการศึกษาตอบสนองสำหรับทุกช่วงวัยของชีวิต ซึ่งคนเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานต่าง ๆ ดังนั้นการศึกษาจึงต้องมีการบูรณาการร่วมกับงานการปฏิรูปและการพัฒนาเกือบทุกด้าน ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ได้กำหนดให้มี **“คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ”** องค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบาย

การศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นรองประธานกรรมการ คณะกรรมการโดยตำแหน่งจากภาครัฐจำนวน ๗ คน ผู้แทนภาคเอกชนจำนวน ๑ คน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๐ คน

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ คือ การวางแผนการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งติดตาม ประเมิน และปรับแก้แผนการศึกษาแห่งชาติ การวางแผนทรัพยากรทางการศึกษา เศรษฐศาสตร์การศึกษา และกรอบงบประมาณทางการศึกษา

การดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมี **ระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา** ที่สามารถรวบรวมข้อมูลทางการศึกษาได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลา ตลอดจนสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนนโยบายและแผนการศึกษาได้ (Big data, analytics & strategic intelligence) ในการนี้ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาเป็นกลไกขึ้นรองลงมาของคณะกรรมการนโยบายฯ

การที่จะ **สร้างและรักษาคุณภาพการศึกษาให้ เป็นไปอย่างเหมาะสม** สามารถแก้ไขความเหลื่อมล้ำ สร้างความสามารถในการแข่งขันของชาติ และรองรับการปฏิรูปประเทศได้นั้น ต้องมีการวางข้อกำหนดคุณภาพการศึกษา การติดตามและประเมินผล ตลอดจน

“สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา” มาเป็น “สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ”

การปรับแก้เป็นระยะ จึงได้กำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาการ และสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ เป็นกลไกรองรับงานของคณะกรรมการนโยบายฯ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ โดยให้มีสมัชชาการศึกษาในระดับจังหวัดขึ้นตามความสมัครใจของบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ในจังหวัด โดยมีความยืดหยุ่นได้ตามสภาพของพื้นที่ จึงได้กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของสมัชชาการศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อเป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับการศึกษาในจังหวัดกับคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วยงาน ๒ ส่วน คือ ส่วนงานที่ต้องกระทำโดยเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาได้ในทันที กับส่วนงานที่ต้องกระทำต่อเนื่องไปเป็นระยะเวลาพอสมควร จึงจะสามารถปฏิรูปการศึกษาได้สำเร็จเป็นผลจริง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาจึงต้องดำเนินการต่อไปหลังจากภารกิจของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาสิ้นสุดลง จึงได้เสนอให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ในกำกับของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เพื่อดำเนินการต่อไป

ในทางปฏิบัติ จำเป็นต้องมีเลขาธิการ และสำนักงานของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติตั้งขึ้นในบทเฉพาะกาล จึงได้กำหนดให้ปรับ

กล่าวโดยสรุป ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... นี้ที่เปรียบเสมือนเป็นธรรมนูญด้านการศึกษาของประเทศซึ่งวางหลักการและกำหนดกลไกปลดล็อกสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้ประเทศสามารถผ่านวิกฤตการศึกษาไทยในคราวนี้และเดินทางไปสู่เป้าหมายที่สำคัญที่สุด คือ การพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดให้มีการพัฒนาคนไทยเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ อันจะเป็นการนำพาประเทศไทยไปสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ตามวิสัยทัศน์ของ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) หรือยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

๑. เอกสารสะท้อนวิกฤตส่งแนวคิดปฏิรูปการศึกษา แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาและร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... โดยศาสตราจารย์ กิตติคุณจรัส สุวรรณเวลา ประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา
๒. เอกสารความจำเป็นในการตรากฎหมาย (check list) ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑
๓. ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑

EF ทักษะที่สำคัญใน ศตวรรษที่ ๒๑

ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมาเริ่มมีแนวคิดเรื่องเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดจากในอดีตที่พ่อแม่ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับคำว่า IQ (Intelligence Quotient) ที่หมายถึงความสามารถทางเชาวน์ปัญญา รวมถึงการคิด เชื่อมโยง การใช้เหตุผล การคำนวณ เป็นความสามารถที่สามารถวัดค่าออกมาเป็นตัวเลขที่แน่นอนได้ ด้วยแบบทดสอบทางสติปัญญา และ EQ (Emotional Quotient) ที่หมายถึงความฉลาดทางอารมณ์ หรือ ความสามารถทางอารมณ์ เป็นความสามารถในการรับรู้ และเข้าใจอารมณ์ทั้งของตัวเองและผู้อื่น ตลอดจนสามารถปรับ หรือควบคุมอารมณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ ถูกแทนที่ด้วยแนวคิดที่ว่าด้วยเรื่อง EF หรือ Executive Functions มากขึ้น

EF เป็นกระบวนการทำงานของสมองที่มีหน้าที่บริหารจัดการ ควบคุมอารมณ์ความคิด การตัดสินใจ และการกระทำส่งผลให้สามารถลงมือทำงาน และมุ่งมั่นทำงานสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น นักวิชาการหลายท่านจึงมีความเห็นว่าทักษะ EF จึงมีความสำคัญมากกว่า IQ และ EQ เนื่องจากเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิตที่ทุกคนต้องมี เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นทักษะที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความสำเร็จในชีวิตของทุกคน

นักวิชาการของสถาบัน RLG (Rakluke Learning Group) ซึ่งเป็นหน่วยงานทางวิชาการของกลุ่มบริษัท RLG ในการนำเสนอเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ Executive Functions ได้แยกทักษะ EF ทั้ง ๙ ด้าน ออกเป็น ๓ กลุ่มทักษะได้แก่

ตนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม จนหยุดยั้งพฤติกรรมได้ในกาลเทศะที่สมควร เมื่อเป็นผู้ใหญ่ได้พบกับสิ่งยั่วยวนต่าง ๆ ในสังคมที่มีอยู่มากมายก็จะมีทักษะพอที่จะพิจารณาไตร่ตรองไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเหล่านั้น

Shift หรือ Cognitive Flexibility หรือ การยืดหยุ่นความคิด คือ ทักษะในการปรับเปลี่ยนความคิดไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยน หากสิ่งใดไม่เป็นไปตามแผนก็สามารถปรับเปลี่ยนแผนได้ไม่ยึดติดตายตัว สามารถคิดนอกกรอบ สามารถมองหาวิธีการและโอกาสใหม่ ๆ ได้ ดังนั้นจึงเป็นอีกทักษะหนึ่งที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ ที่สังคมจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

๒. กลุ่มทักษะกำกับตนเอง

Emotional Control หรือ การควบคุมอารมณ์ คือ ทักษะในการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่แสดงพฤติกรรมไปตามอารมณ์โกรธ น้อยใจ เสียใจ หรือผิดหวัง แต่รู้จักจัดการตัวเองให้แสดงออกอย่างเหมาะสม ไม่ทำให้อารมณ์ของตนเองไปสร้างปัญหาสัมพันธ์ระหว่างกัน นอกจากนี้ทักษะด้านนี้จะทำให้ไม่ตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยอารมณ์ แต่จะสามารถควบคุมและนำเหตุผลมาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบ

Focus หรือ Attention หรือ การใส่ใจจดจ่อในสิ่งที่ทำ คือ ทักษะในการจดจ่อในสิ่งที่กำลังทำในช่วงเวลาที่ต่อเนื่องพอสมควร ไม่วอกแวกไปตามสิ่งอื่นที่มาเร้าความสนใจ เด็กที่ขาดทักษะสมรรถภาพด้านนี้มักจะ “สมาธิสั้น” ไม่มีสมาธิในการคิดวิเคราะห์ เด็กที่ประสบความสำเร็จส่วนมากจึงเป็นเด็กที่มีความตั้งใจ จดจ่อในสิ่งที่เขาชอบหรือกำลังสนใจ

Self - Monitoring หรือ การเฝ้าดูและสะท้อนผลจากการกระทำของตนเอง คือ ทักษะในการทบทวนตัวเองหรือการงานที่ได้ทำไป สำรวจจุดดีจุดบกพร่องแล้วหาทางปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นในครั้งต่อไป รวมถึงเป็นการประเมินตัวเองรู้ว่าตนเองมีจุดอ่อนจุดแข็ง

๑. กลุ่มทักษะพื้นฐาน

Working Memory หรือ ความจำเพื่อใช้งาน คือ ทักษะในการจำหรือเก็บข้อมูลจากประสบการณ์ที่มีความหมายนำไปเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมที่ผ่านมา มีการประมวลผลแล้วนำมาใช้งานต่อได้ ซึ่งจะแตกต่างจากความจำระยะสั้น

Inhibitory Control หรือ การยั้งคิด ไตร่ตรอง คือ ทักษะในการยับยั้งจิตใจ ควบคุมความต้องการของ

ตรงไหน ผิดพลาดตรงไหน จะได้ไม่ทำผิดซ้ำซาก และจากการที่ “รู้จักตัวเอง” ก็จะนำไปสู่การ “รู้จักคนอื่น” รู้สึกในความต้องการของคนอื่น เข้าใจคนอื่นเกิดเป็นความเห็นอกเห็นใจต่อไป

๓. กลุ่มทักษะปฏิบัติ

Initiating หรือ การริเริ่มและลงมือทำ คือ ทักษะในการ “คิด” ทำเรื่องใหม่ ๆ และลงมือทำสิ่งที่ “คิด” ให้เกิดผล ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง การ “ริเริ่ม” ต้องอาศัยความกล้าคิดกล้าทำ ต้องไม่กลัวล้มเหลวจนไม่กล้าทำอะไร คนที่ขาดทักษะด้านนี้จึงมักจัดการปัญหาไม่สำเร็จ ไม่สามารถเริ่มทำงานใหม่ ๆ หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้ ทั้งที่ต้องการทำ จนกลายเป็นนิสัยผัดผ่อนไปเรื่อย ๆ ดังนั้นความกล้าคิดกล้าทำ กล้าสร้างนวัตกรรมที่แปลกใหม่เป็นคุณสมบัติสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ เพราะปัญหาของชีวิตและโลกนั้นซับซ้อนขึ้น ยากขึ้นเรื่อย ๆ

Planning and Organizing หรือ การวางแผนและจัดระบบดำเนินการ คือ ทักษะในกระบวนการทำงานเริ่มตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย วางแผนเพื่อนำส่วนต่าง ๆ มาเชื่อมต่อกันมองเห็นภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ ไปจนถึงการจัดระบบ ขั้นตอน วางกระบวนการเพื่อดำเนินการลงมือดำเนินการตามแผน บริหารเวลา บริหารทรัพยากร และขั้นตอนสุดท้ายการประเมินผลคนที่มีความซุ่มซ่าม จะบริหารทรัพยากร คน งาน และเวลาเก่ง สามารถทำงานสำเร็จตรงตามเป้าหมาย ตรงข้ามคนที่ไม่ได้ฝึก EF ด้านนี้มักจะทำอะไรไม่เป็นลำดับขั้นตอน จับต้นชนปลายไม่ถูก ซึ่งทักษะการวางแผนและการจัดการเด็ก ๆ สามารถฝึกฝนได้ตั้งแต่เล็กเพื่อจะได้เกิดเป็นความเคยชิน

Goal - directed Persistence หรือ การมุ่งเป้าหมาย คือ ทักษะในการดำรงจุดมุ่งหมายของตนตั้งเป้าแล้วก็พากเพียร แม้มีอุปสรรคก็พร้อมฝ่าฟันจนถึงความสำเร็จ เด็กที่ขาดทักษะนี้บางคนทำงานแบบจับจด บางคนเจออุปสรรคก็มักล้มเลิกกลางคันเอาง่าย ๆ ถ้าฝึกฝนทักษะสมอง EF ด้านนี้ได้ดี เด็กก็จะมีคุณลักษณะที่ตั้งอกตั้งใจทำอะไรแล้วมีมานะอดสาหะ พากเพียรทำจนสำเร็จ มีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย ทำให้ไม่ท้อแท้หรือท้อถอยต่ออุปสรรคต่าง ๆ และการเอาชนะอุปสรรคได้ในแต่ละครั้งก็จะทำให้คนคนนั้นเข้มแข็งขึ้น และเห็นคุณค่าในตนเองยิ่งขึ้น

จากทักษะด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทักษะ EF มีส่วนสัมพันธ์กับทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ หรือ 3R8C และทักษะที่สำคัญในการใช้ชีวิตและทำงานในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นอย่างมาก โดยจะเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญที่จะทำให้เด็กไทยสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ของโลกในอนาคต ซึ่งเป็นโลกแห่งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โลกแห่งข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน สามารถเชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อประชาคมโลก ทำให้เกิดการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง การสร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ให้แก่เยาวชนไทยจึงต้องเริ่มตั้งแต่ช่วงเด็กปฐมวัย

ทักษะ EF ไม่ใช่ทักษะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด หากแต่เป็นทักษะที่ต้องได้รับการพัฒนาผ่านประสบการณ์จริงที่หลากหลาย การฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นตอนตั้งแต่ช่วงวัยทารก จนถึงวัยเด็ก และต่อไปยังวัยรุ่น การวิจัยจำนวนไม่น้อยชี้ว่า EF เริ่มพัฒนาขึ้นหลังปฏิสนธิไม่นาน แต่ในช่วงวัย ๓ - ๖ ปีจะเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาทักษะเหล่านี้ และถึงแม้ทักษะนี้ยังจะเติบโตต่อไปจนถึงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น แต่ก็เกินไปในอัตราที่น้อยกว่าการเติบโตในช่วงอนุบาล ช่วงวัย ๓ - ๖ ปีจึงมีความสำคัญมากในการฝึกฝนทักษะด้าน EF ให้แก่เด็กเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า เป็นการลงทุนที่คุ้มค่ามากกว่าการมาตามแก้ไขปัญหาในภายหลังและหากเด็กไม่ได้รับการฝึกฝนที่ควรได้ การพัฒนาทักษะ EF ก็อาจจะช้าหรือบกพร่องเสียหายไปกระทบต่อโครงสร้างการทำงานของสมอง และการพัฒนา EF ในสมองต่อไปด้วย

เอกสารอ้างอิง

AMARINBOOKS TEAM. (2018). EF คืออะไร ทำไม EF ถึงสำคัญกับลูก. สืบค้นเมื่อ ๔ ม.ค. ๒๕๖๒, จากเว็บไซต์ <https://www.amarinbooks.com/GedGoodLife>. (2018). แม่ควรสอน... EF EQ IQ สำคัญต่อลูก อย่างไร?. สืบค้นเมื่อ ๔ ม.ค. ๒๕๖๒, จากเว็บไซต์ <https://www.gedgoodlife.com/lifestyle/5722-ef-eq-iq/>

RLG - EF Admin. ทักษะสมอง EF คืออะไร. สืบค้นเมื่อ ๔ ม.ค. ๒๕๖๒, จากเว็บไซต์ <http://www.rlg-ef.com/>

RSL Admin. ทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ : Executive Functions = EF. สืบค้นเมื่อ ๔ ม.ค. ๒๕๖๒, จากเว็บไซต์ <http://www.rshub.com/index.php/2015-05-28-03-14-24/58-executive-functions>

se - edstem. ทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑. สืบค้นเมื่อ ๔ ม.ค. ๒๕๖๒, จากเว็บไซต์ <http://www.se-edstemeducation.com>

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. EF ภูมิคุ้มกันชีวิตและป้องกันยาเสพติด คู่มือสำหรับครูอนุบาล. สืบค้นเมื่อ ๔ ม.ค. ๒๕๖๒, จากเว็บไซต์ https://www.oncb.go.th/ONCB_OR5/PublishingImages/Pages/DownloadManual/

บทความ ๕

วิษณุวัฒน์ พิกษ์พล
สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา
ดวงดาว ศิลาศน์
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
สิงหะชา ใจจรัด
สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

การประชุมสมัชชาสามัญ ครั้งที่ ๕๙ ของสมาคมประเมินผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษานานาชาติ

The 59th Assembly of the International
Association for the Evaluation of
Education Achievement : IEA

ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๑
กรุงอัสตานา สาธารณรัฐคาซัคสถาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เข้าร่วมการประชุมสมัชชาสามัญ ครั้งที่ ๕๙ ของสมาคมประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานานาชาติ (IEA) ณ กรุงอัสตานา สาธารณรัฐคาซัคสถาน ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

The International Association for the Evaluation of Education Achievement (IEA) หรือสมาคมประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานานาชาติ (IEA) จัดประชุมสมัชชาสามัญขึ้นเป็นประจำทุกปีเพื่อรายงานผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม การบริหารงานโครงการที่สำคัญ และสถานะทางการเงินของสมาคมฯ ในรอบปีที่ผ่านมา ตลอดจนการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานที่สำคัญในปีถัดไปต่อคณะกรรมการบริหาร ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิก การประชุมสามัญประจำปียังเป็นโอกาสให้ผู้แทนจากประเทศสมาชิก ได้พบปะหารือกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสมาชิกในทุก ๆ ปี และเป็นโอกาสให้ผู้แทนจากประเทศสมาชิกต่าง ๆ ได้พบปะหารือและสร้างเครือข่ายระหว่างกัน

ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เข้าร่วมการประชุมข้างต้นในฐานะผู้แทนประเทศไทย ในการประชุมสมัชชาใหญ่ของสมาคม IEA ตามมติ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โดยในแต่ละปีได้มีผู้บริหารหรือข้าราชการที่ได้รับมอบหมาย เข้าร่วมการประชุม

การประชุมสมัยสามัญในปีนี้ ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการสภาการศึกษา ณ ขณะนั้น ได้เข้าร่วมการประชุมในฐานะกรรมการบริหารสมาคมจาก ประเทศไทยพร้อมด้วยข้าราชการจำนวน ๓ ราย ได้แก่ นางสาววิษุลาวัฒน์ พิทักษ์ผล นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา นายสิงหนาท ไตรจิตต์ นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ และ นางสาวดวงดาว ศิลาอาศน์ นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักนโยบายและแผนการศึกษา

การประชุมสมัยสามัญครั้งที่ ๕๙ มีกำหนดการประชุมทั้งสิ้น ๓ วัน ตั้งแต่วันที่ ๙ - ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ ดั่งมีรายละเอียดการประชุมโดยสรุปในแต่ละวัน ดังนี้

สาระของการประชุมในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

๑) ที่ประชุมได้รับรองรายงานการประชุมสมัยสามัญที่ ๕๘ ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงบูดาเปส สาธารณรัฐฮังการี โดยไม่มีการแก้ไข และได้มีมติเห็นชอบระเบียบวาระการประชุมสมัยสามัญที่ ๕๙

๒) โครงการศึกษาเรื่องความเป็นพลเมือง (International Civic and Citizenship Education Study : ICCS) รอบปี ๒๐๒๒

คณะผู้ดำเนินงานโครงการการศึกษาเรื่องความเป็นพลเมือง หรือ ICCS ได้นำเสนอผลการติดตามแนวโน้มเกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง ทักษะคิด และปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา บริบทของประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ได้ประมวลจากการศึกษาในรอบปี ๒๐๑๘ และได้เสนอแผนดำเนินการศึกษาเรื่องความเป็นพลเมืองในรอบปี ๒๐๒๒ (ICCS 2022) ซึ่งจะเริ่มต้นดำเนินการในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๐๑๙ โดยมีแผนการดำเนินงานสำคัญที่ควรกล่าวถึงคือ การจัดทดสอบผ่านระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต (Computer - based) ซึ่งเป็นการจัดทดสอบในแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในการศึกษารอบนี้ แต่คณะทำงานฯ ยังคงไม่ละทิ้งการทดสอบในแบบใช้กระดาษที่มีอยู่เดิม ทั้งนี้เพราะคำนึงถึงความพร้อมทางเทคโนโลยี

ของประเทศผู้เข้าร่วมการศึกษาเป็นสำคัญ การจัดทดสอบในระบบคอมพิวเตอร์จะมีเนื้อหาข้อคำถามทั้งของนักเรียน ครู โรงเรียน และแบบสำรวจข้อมูลระดับชาติที่เหมือนกันกับการทดสอบโดยกระดาษทุกประการเพียงแต่ผู้เข้าทดสอบจะทำการทดสอบผ่านระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต สำหรับประเด็นในการศึกษาความเป็นพลเมืองในรอบปี ๒๐๒๒ มีประเด็นสำคัญ ดังนี้ Global Citizenship Education (GCE) / Education for Sustainable Development (ESD) / การใช้สื่อเทคโนโลยีในการสนับสนุนข้อมูลและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง (Digital citizenship) / และการให้ความสำคัญกับผู้อพยพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๓) โครงการศึกษาด้านทักษะการอ่านระดับนานาชาติ (Progress in International Reading Literacy Study : PIRLS) รอบปี ๒๐๒๑

คณะผู้ดำเนินงานโครงการการศึกษาด้านทักษะการอ่านระดับนานาชาติ นำเสนอแผนการดำเนินงานสำหรับการทดสอบด้านทักษะการอ่านระดับนานาชาติในรอบปี ๒๐๒๑ หรือ PIRLS 2021 โดยสถานะปัจจุบันมีประเทศสมาชิกที่เข้าร่วมใหม่ คือ บอสเนีย โคโซโว มาซิโดเนีย มองเตเนโกร โครเอเชีย และไซปรัส และเช่นเดียวกับโครงการการศึกษาเรื่องความเป็นพลเมือง (ICCS) โครงการ PIRLS ในรอบใหม่นี้ได้มีการริเริ่มการจัดทดสอบโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตซึ่งยังคงไม่ละทิ้งการทดสอบในแบบใช้กระดาษที่มีอยู่เดิม

ในการประชุมคณะทำงานฯ ได้นำตัวอย่างบทอ่านที่ทางคณะทำงานฯ ได้มีการประชุมคัดเลือกเพื่อใช้จริงในการจัดทดสอบนำมาแสดงให้ผู้เข้าร่วมการประชุมทราบ

ที่ประชุมรับฟังการนำเสนอผลปฏิบัติการโครงการ PIRLS ใน ๓ ประเทศ คือ เดนมาร์ก สเปน และรัสเซีย

ซึ่งพบว่าทั้งประเทศสเปนและรัสเซีย ประสบความสำเร็จอย่างงดงามในการดำเนินการโครงการ ส่วนประเทศเดนมาร์กนั้นได้รายงานถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ คือ การไม่สามารถบังคับหรือแจ้งโรงเรียนต่าง ๆ ในประเทศให้ทราบถึงความจำเป็นหรือควรเข้าร่วมในโครงการ PIRLS เดนมาร์กได้นำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของประเทศโดยการปรับกระบวนการดำเนินงานและปรับตัวแบบทดสอบให้ง่ายขึ้นเพื่อเป็นการเชื่อเชิญโรงเรียนให้สนใจเข้าร่วมการทดสอบมากขึ้น

สาระของการประชุมในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

๑) การประชุมในวันนี้ประกอบด้วยการประชุมหรือเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานของสมาคมซึ่งเป็นการประชุมแบบปิด (Closed Session) โดยผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องเป็นผู้แทนจากประเทศสมาชิกเท่านั้น ซึ่งเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.ชัยพลกฤษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการสภาการศึกษาในขณะนั้น) ได้เข้าร่วมการประชุมข้างต้นในฐานะคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ

(IEA Representative) โดยได้ออกเสียงเลือกตั้ง
ในนามประเทศไทยในการคัดเลือกประธานการประชุม
คนใหม่ (Chairperson) แทน Ms. Anne Berit Kavli
ประธานการประชุมคนปัจจุบันซึ่งหมดวาระ
การดำรงตำแหน่งในปีนี้ โดยประธานการประชุม
คนใหม่ ได้แก่ Dr. Thierry Rocher จากประเทศ
ฝรั่งเศส ในโอกาสเดียวกันเลขาธิการสภาการศึกษา
ได้ออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ
(Standing Committee) ชุดใหม่จำนวน ๒ ราย
แทนกรรมการที่หมดวาระ ได้แก่ ผู้แทนจากเดนมาร์ก
และออสเตรเลีย นอกจากนี้ยังได้ร่วมรับฟังรายงาน
การดำเนินงานของสมาคมและรายงานทางการเงินใน
รอบปีที่ผ่านมา

๒) การประชุมในภาคบ่ายเป็นการรายงาน
เกี่ยวกับโครงการศึกษาระดับนานาชาติว่าด้วยความรู้
คอมพิวเตอร์และสารสนเทศ (International
Computer and Information Literacy Study :
ICILS) รอบปี ๒๐๑๘ และ ๒๐๒๔ และโครงการศึกษา
แนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์
เปรียบเทียบนานาชาติ (Trends in International
Mathematics and Science Study : TIMSS)
รอบปี ๒๐๑๙

๓) โครงการศึกษาระดับนานาชาติว่าด้วย
ความรู้คอมพิวเตอร์และสารสนเทศ (International
Computer and Information Literacy Study : ICILS)
รอบปี ๒๐๑๘ และ ปี ๒๐๒๓

โครงการ ICILS มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน
ทักษะการรู้และเท่าทันการใช้คอมพิวเตอร์และ
เทคโนโลยีสารสนเทศของเยาวชนให้เท่าทันกับ
การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ อีกทั้งยังประโยชน์
ในการเฝ้าระวังพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์และ
เทคโนโลยีสารสนเทศของเยาวชน โดยทำการทดสอบ
ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้น
องค์ความรู้ การสร้างผลงาน การวิเคราะห์และใช้
วิจญาณญาณในการเข้าถึงข้อมูลดิจิทัลจากแหล่งข้อมูล
ที่มีความน่าเชื่อถือต่างกัน การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
ผ่านการใช้คอมพิวเตอร์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
ความรับผิดชอบในการสร้างและเผยแพร่สื่อดิจิทัล การติดต่อ
สื่อสารผ่านระบบดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งที่บ้าน
ที่โรงเรียน ที่ทำงาน และที่อื่น ๆ ของนักเรียนเกรด ๘
หรือเทียบเท่า ครูผู้สอนของนักเรียนเกรด ๘ ผู้บริหาร
ระดับสูงและผู้ประสานงานด้านคอมพิวเตอร์และ
เทคโนโลยีสารสนเทศของทุกโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

ผลการทดสอบจะนำไปสู่การที่ประเทศสมาชิก
นำไปพิจารณาประกอบการจัดทำนโยบายเพื่อพัฒนา
ความสามารถด้านดิจิทัลของนักเรียนเพื่อให้สอดคล้อง
กับเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable
Development Goals : SDGs) ขององค์การ
สหประชาชาติ โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
ซึ่งสอดคล้องกับโครงการ ICILS คือ เป้าหมายที่ ๔.๔
(SDG 4.4) ที่กำหนดให้ภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ “การเพิ่ม
จำนวนอย่างจริงจังของเยาวชนผู้มีทักษะที่สำคัญ
ประกอบด้วยความรู้ด้านเทคนิค ทักษะอาชีพทั้ง
เพื่อการถูกจ้างงานและการเป็นเจ้าของกิจการ” โดยมี
ตัวชี้วัดที่กำหนด คือ สัดส่วนของเยาวชนและผู้ใหญ่
ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
(ICT) และประเภทของทักษะที่มี นอกจากนี้ยังช่วย
สนับสนุนให้ประเทศสมาชิกสามารถตัดสินใจวิธีการ
ในการเตรียมตัวผู้เรียนสู่สังคมดิจิทัลและการใช้
เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมในห้องเรียน

โครงการ ICILS ในรอบปี ๒๐๑๘ ได้สิ้นสุดลง
แล้วและกำลังจะมีการเผยแพร่รายงานผลการศึกษาให้
สาธารณชนทราบอย่างเป็นทางการในปลายปีนี้ (๒๐๑๘)
ซึ่งประเทศไทยไม่ได้เข้าร่วมการทดสอบในรอบข้างต้น
ที่ประชุมยังได้รับฟังแผนงานการดำเนินโครงการ ICILS

ในรอบใหม่คือปี ๒๐๒๓ ซึ่งการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการแล้วได้แก่ การรับสมัครประเทศสมาชิกที่ประสงค์จะเข้ารับการทดสอบ การรวบรวมข้อมูลสำหรับแบบทดสอบหลักในประเทศที่อยู่ซีกโลกเหนือและซีกโลกใต้ การทบทวนวรรณกรรมและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การจัดเตรียมวิเคราะห์และพัฒนาข้อมูลและฐานข้อมูลนานาชาติ โดยโครงการในรอบปี ๒๐๒๓ จะมีการประชุมผู้ประสานงานระดับชาติ (National Research Coordinators : NRCs) ครั้งที่ ๑ ในเดือนมีนาคมปี ๒๐๒๐

๔) โครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เปรียบเทียบนานาชาติ (Trends in International Mathematics and Science Study : TIMSS) ในรอบปี ๒๐๑๙

คณะผู้ดำเนินงานได้นำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของโครงการซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๐๑๗ เป็นต้นมา โดยได้รายงานความคืบหน้าในการเก็บข้อมูลซึ่งแบ่งกลุ่มประเทศที่เก็บข้อมูลเป็น ๒ ภาค คือ ซีกโลกเหนือ (Northern Hemisphere) และ ซีกโลกใต้ (Southern Hemisphere) โดยใช้เส้นศูนย์สูตรเป็นเกณฑ์ คณะทำงานได้รายงานถึงผลการเก็บข้อมูลห้าครั้งที่ผ่านมา และการดำเนินงานเก็บข้อมูลภาคสนามในรูปแบบคอมพิวเตอร์หรือ e -TIMSS ซึ่งเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในการทำงานรอบนี้ แต่คณะทำงานฯ ยังคงไม่ละทิ้งการทดสอบในแบบใช้กระดาษที่มีอยู่เดิม (Paper Test) ทั้งนี้เพราะคำนึงถึงความพร้อมทางเทคโนโลยีของประเทศผู้เข้าร่วมการศึกษาเป็นสำคัญ สำหรับประเทศไทยนั้นสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบไม่ได้เข้าร่วมการดำเนินงานในรอบนี้แต่มีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วมการศึกษาในรอบถัดไป

สาระของการประชุมในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

ที่ประชุมได้มีการระดมความคิดเห็นในประเด็นการใช้ประโยชน์จากผลการศึกษาของ IEA กับสถานศึกษา ครู และนักเรียน โดยสามารถสรุปสาระที่สำคัญได้ ดังนี้

๑) สถานศึกษาจะได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของ IEA ต้องอาศัยความร่วมมือจากครูเป็น

ปัจจัยสำคัญที่ต้องได้รับการอธิบายและอบรมเกี่ยวกับการเชื่อมโยงการสอนกับหลักสูตรแกนกลางของชาติ

๒) ควรมีข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษา ระดับเดียวกัน เพื่อให้สถานศึกษาได้ทราบสถานะและคุณภาพของตน

๓) IEA ควรมีการจัดทำสรุปรายงานที่มีลักษณะเป็น Small Report ที่มีผลการประเมินและการวิเคราะห์ข้อมูลที่เข้าใจง่าย เพื่อเผยแพร่ให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ

๔) นวัตกรรมในทุก ๆ เรื่องเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำงานปัจจุบัน เพราะสามารถลดขั้นตอนการทำงานให้กระชับลงได้ในหลาย ๆ กระบวนการ แต่ต้องคำนึงถึงความระมัดระวังและความรอบคอบในการใช้งานประกอบด้วย อนึ่ง นวัตกรรมมาพร้อมกับมูลค่าและการลงทุน ดังนั้นการสนับสนุนการใช้ นวัตกรรมในการศึกษาของ IEA ควรคำนึงถึงความพร้อมและสถานะทางการลงทุนของประเทศสมาชิกด้วย

๕) การใช้ประโยชน์จากโครงการประเมินผลของ IEA ไม่จำกัดเพียงประโยชน์ที่ได้จากผลการประเมินและข้อมูลสถิติเท่านั้น แต่รวมถึงการใช้ประโยชน์จากแบบประเมินด้วย ซึ่งครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบทเรียนและการประเมินการสอนของตนเองได้

ประธานการประชุมแจ้งว่า กำหนดการจัดประชุมสมัยสามัญครั้งที่ ๖๐ มีกำหนดจัดขึ้นในช่วงต้นเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ กรุงลูบลียานา (Ljubljana) สาธารณรัฐสโลวีเนีย

ทักษะดิจิทัล พลเมืองดิจิทัล

แหล่งอ้างอิง: <http://www.sharda.ac.in>

โลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งดิจิทัล ทักษะดิจิทัลจึงเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับทุกคน การจะเป็นพลเมืองดิจิทัลที่สมบูรณ์จะต้องมีทักษะและความรู้ที่สามารถดำรงตนในการใช้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย การเข้าถึงเทคโนโลยีได้เท่านั้นไม่เพียงพอ แต่ต้องแยกความแตกต่างของสารสนเทศที่เป็นข้อเท็จจริงและสารสนเทศลวง ทักษะและความรู้ด้านดิจิทัลนั้นมีหลากหลายมิติ ทั้งความรู้ด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีไอซีที รวมถึงความรู้ด้านอื่น ๆ เช่น การสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น ความคิดสร้างสรรค์และการคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้พลเมืองอยู่ในสังคมดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ทักษะความรู้ที่จำเป็นในยุคดิจิทัล

ทักษะความรู้ที่จำเป็นในยุคดิจิทัลที่สำคัญประกอบด้วย

๑. ความรู้ด้านสารสนเทศ (Information Literacy)

คือ ความรู้ความสามารถในการจัดการและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะนี้มีความสำคัญเพราะในโลกดิจิทัลเต็มไปด้วยสารสนเทศจำนวนมาก ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างทันทั่วถึง เข้าใจวิธีการเลือกใช้คำค้นหรือใช้กลยุทธ์การค้นหาอันหลากหลาย และรู้จักแหล่งข้อมูลที่ดีสามารถประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ เช่น รู้จักวิธีตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ หรือเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่งก่อนเชื่อและนำไปใช้ รู้เท่าทันว่าเนื้อหาที่พบในโลกออนไลน์ไม่สามารถเชื่อถือได้ทั้งหมด จัดการกับข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ สามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลได้อย่างสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา เข้าใจประเด็นทาง

จริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการใช้ข้อมูล ตัวอย่างเช่น การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา หลักการใช้อย่างเป็นธรรม (fair use) การอ้างอิงแหล่งข้อมูลในการทำวิจัยอย่างถูกต้อง

๒. ความรู้ด้านสื่อ (Media Literacy) คือ

ชุดความรู้ความสามารถในการเข้าใจ ตีความ วิเคราะห์ ประเมิน สร้างสรรค์เนื้อหาสื่อ ได้มีผู้กล่าวถึงทักษะและความรู้ด้านสื่อไว้หลากหลาย อาทิ ภาคีเพื่อการเรียนรู้ศตวรรษที่ ๒๑ สรุปแก่นใจความสำคัญของความรู้ด้านสื่อไว้ว่าหมายถึง การทำความเข้าใจว่าเนื้อหาในสื่อถูกสร้างขึ้นด้วยวิธีการใดและเพื่อวัตถุประสงค์อะไร รวมถึงสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยเฉพาะการแยกข้อเท็จจริงออกจากความเห็น อคติ โฆษณาและวาระซ่อนเร้น รู้ว่าอะไรคือคุณค่าและมุมมองที่ถูกเลือกใส่หรือไม่ใส่เข้ามาในการผลิตสร้างเนื้อหา รวมถึงเข้าใจผลกระทบของสื่อที่มีต่อความเชื่อและพฤติกรรมของสังคมโดยรวม เข้าใจประเด็นทางจริยธรรมและทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการใช้สื่อ เข้าใจและเลือกใช้เครื่องมือในการสร้างสรรค์สื่อได้อย่างเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมายและสถานการณ์

ได้สังเกตเห็นถึงประโยชน์สำหรับข้าราชการและหน่วยงาน
ภาครัฐ ดังนี้

ประโยชน์สำหรับข้าราชการ

๓. ความรู้ด้านดิจิทัล (Digital Literacy)

ทักษะและความรู้พื้นฐานด้านดิจิทัล มีความสำคัญต่อการเลือกและการใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองเป้าหมายของเราในฐานะพลเมือง ความรู้สำคัญด้านเทคโนโลยีที่พลเมืองดิจิทัลควรรู้ ได้แก่

๑) เข้าใจแนวคิดและการทำงานพื้นฐานของเครื่องมือดิจิทัล เช่น เข้าใจคำศัพท์สำคัญของระบบคอมพิวเตอร์ เข้าใจการทำงานของฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ค้นคว้ากับสัญลักษณ์และอินเทอร์เน็ตของเครื่องมือดิจิทัล รู้จักระบบปฏิบัติการที่หลากหลายและสามารถเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียได้

๒) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น ทำธุรกรรมออนไลน์ ติดต่อประสานงานร่วมกับผู้อื่น สร้างสรรค์ผลงานและถ่ายทอดความคิดของตน

๓) เลือกใช้เทคโนโลยีได้เหมาะกับวัตถุประสงค์ เข้าใจข้อดีข้อเสียของเทคโนโลยีที่มีอยู่ในตลาด เช่น เลือกใช้แอปพลิเคชันที่ช่วยให้การทำงานเกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุด หรือช่วยในการจัดการข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

๔) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และรู้จักวิธีใช้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๕) เข้าใจประเด็นทางจริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐสำนักงาน ก.พ. ได้จัดทำโครงการพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐขึ้น และได้ให้นิยามทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือ Digital literacy ว่าหมายถึง ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงาน ในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ และ

สำนักงาน ก.พ. คาดว่าเมื่อข้าราชการมีความรู้ และทักษะดิจิทัลแล้วจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อข้าราชการดังนี้

๑. ทำงานได้รวดเร็ว ลดข้อผิดพลาด และมีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น

๒. มีความภาคภูมิใจในผลงานที่สามารถสร้างสรรค์ได้เอง

๓. สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔. สามารถระบุทางเลือกและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๕. สามารถบริหารจัดการงานและเวลาได้ดีมากขึ้น และช่วยสร้างสมดุลในชีวิตและการทำงาน

๖. มีเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้และเติบโตอย่างเหมาะสม

ประโยชน์สำหรับส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ

๑. หน่วยงานได้รับการยอมรับว่ามีความทันสมัย เปิดกว้างและเป็นที่ยอมรับ ซึ่งจะช่วยดึงดูดและรักษาคนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพสูง มาทำงานกับองค์กรด้วย

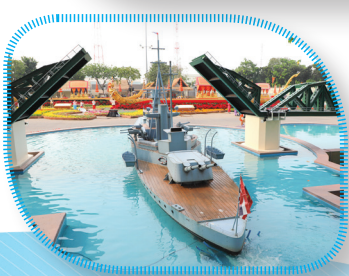
๒. หน่วยงานได้รับความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากประชาชนและผู้รับบริการมากขึ้น

๓. คนในองค์กรสามารถใช้ศักยภาพในการทำงานที่มีมูลค่าสูง (High Value Job) มากขึ้น

๔. กระบวนการทำงานและการสื่อสารขององค์กร กระชับขึ้น คล่องตัวมากขึ้น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๕. หน่วยงานสามารถประหยัดทรัพยากร (งบประมาณและกำลังคน) ในการดำเนินงานได้มากขึ้น

ดังนั้นจึงจะเห็นได้ชัดเจนว่าทักษะดิจิทัลเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพในสังคมดิจิทัลปัจจุบัน

ประมวลภาพงาน “อุ่นไอรัก คลายความหนาว สายน้ำแห่งรัตนโกสินทร์”

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชนุญาตให้จัดงาน “อุ่นไอรัก คลายความหนาว สายน้ำแห่งรัตนโกสินทร์” ระหว่างวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ พระลานพระราชวังดุสิต และสนามเสือป่า ภายในงานมีนิทรรศการที่แสดงถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ ประวัติศาสตร์ และคุณค่าของสายน้ำแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ รวมทั้งมีกิจกรรมที่น่าสนใจต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ สืบสานศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย เช่น การแสดงศิลปวัฒนธรรมการรณรงค์ให้แต่งชุดไทย การจัดแสดงภาพ ๓ มิติที่แสดงถึงพระราชกรณียกิจและนำเสนอวิถีชีวิตของคนไทยการออกร้านอาหารพื้นบ้าน กิจกรรมวอล์กแรลลี่ ตอบคำถามทำงานเป็นทีม ฯลฯ ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ร่วมส่งผู้แทนเป็นจิตอาสา ด้านมัคคุเทศก์นิทรรศการในนามกระทรวงศึกษาธิการในงาน “อุ่นไอรัก คลายความหนาว สายน้ำแห่งรัตนโกสินทร์” ครั้งนี้ด้วย ซึ่ง “วารสารการศึกษาไทย” ฉบับนี้ ได้ประมวลภาพบรรยากาศภายในงานมาให้ชมกันค่ะ

ภาพบรรยากาศ
ในสนามเสือป่า

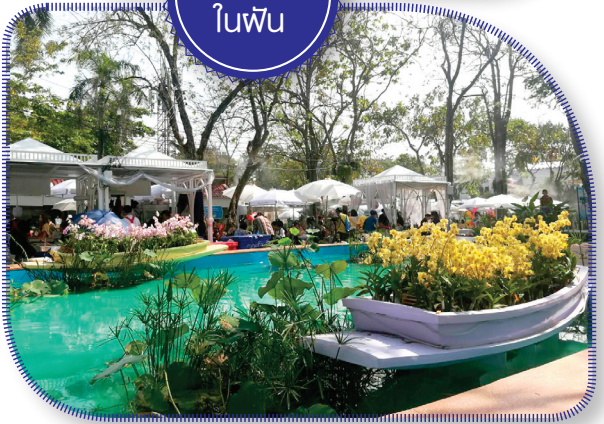
**มัจฉา
พาโชค**

**ตลาดวิถี
๔
ภาค**

**ตลาดน้ำ
ในฝัน**

สภค. ร่วมเป็นจิตอาสาในงาน
“อุ่นไอรัก
คลายความหนาว
สายน้ำแห่งรัตนโกสินทร์”

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

พ.ศ. 2561

ในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์

Desired Outcomes of Education : DOE

มาตรฐานการศึกษาของชาติ ในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE) หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนององวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยจะต้องสร้างความเป็นไทย และแข่งขันได้ในเวทีโลก เป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน

คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2561 ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำมาตรฐานการศึกษาของชาติ ไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาและหลักสูตรการศึกษา ในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา รวมถึงการส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

สแกน QR Code เพื่อดูฉบับเต็ม

วารสารการศึกษาไทย
THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๔๔/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๑๑๒๒ โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๐๐๘๗ www.onec.go.th เด็กไทยในฝันโดย สภาการศึกษา

